

LEVITIC

Ghid de studiu biblic

Biserica Baptistă Sfânta Treime București

Levitic

Ghid de studiu biblic 2021

Octavian D. Baban
www.obinfonet.ro

Continut

Partea I: Introducere.....	4
Partea II: Lecții săptămânale.....	6
IANUARIE.....	6
7 Ian, Lev 1-3, 2:13, Jertfa arderii de tot, de mâncare și de mulțumire, aluatul, mierea și sarea, Mc. 9:49, Col. 4:6, 1 Cor. 5:7.....	6
14, Lev 4-5, 5:5-6, Jertfa pentru păcate fără voie și pentru vorbire greșită.....	9
21, Lev 6, 6:4-5, Jertfa pentru tăgadă sau abuz, și reguli preoțești.....	12
28, Lev 7, 7:21, Jertfele pentru vină și mulțumire, participarea la jertfe	15
FEBRUARIE.....	17
4, Lev 8-9, 9:5-6, Primele jertfe: sfințirea preoților și ispășirea poporului.....	17
11, Lev 10, 10:2-3, Ferește-te de „focul străin” (jertfa ambiției și neascultării).....	20
18, Lev 11-12, 11:44-45, Cinstește hrana și viața (reguli alimentare și de naștere), vezi și Fapte 10:14-15.....	22
25, Lev 13-14, 14:3-4, Legi de carantină: evitarea leprei, Luca 17:14-15	25
MARTIE.....	28
4, Lev 15, 15:31, Legi de igiena fizică și viața de sfințenie.....	28
11, Lev 16-17, 16:10,22, 17:5, Ispășirea și alungarea răului (țapul pentru Azazel), Evrei 13:11-13.....	31
18, Lev 18-20, 19:34-47, Trăiește cu o etică sfântă a familiei, 1Petru 4:1-4.....	33
25, Lev 21-22, 22 :21-22, 29, Păzește curăția și integritatea închinării	36
APRILIE.....	39
1, Lev 23-25, 23:1-3, Bucură-te de sărbătorile sfinte! Evrei 4:9-11.....	39
8, Lev 26-27, 26:3-4, Avertizări finale despre sfințenie și dedicare.....	44

Partea I: Introducere

Cartea Levitic a primit numele „Levitic” în urma traducerii în limba greacă a Vechiului Testament. Motivul a fost conținutul cărții, care are multe legi date leviților cu privire la jertfele ce urmau să fie aduse, în timpul diverselor slujbe de închinare din viața religioasă a poporului Israel.

De fapt, cartea se adresează întregului popor evreu, nu doar leviților, și face parte din cele cinci cărți ale lui Moise (Pentateuch, sau Torah). Numele ei în limba ebraică este *Vaikra* („Și a strigat”), o expresie din versetul 1:1 „Și Domnul l-a strigat pe Moise și i-a spus, etc.”. Verbul acesta este folosit prima dată în Geneza 1:5, 1:8, 1:10 (Dumnezeu „a strigat” sau „a numit” lumina – zi, iar întunericul – noapte, a numit întinderea – cer). Așadar, după cum Dumnezeu a dat un nume lucrurilor create, în primele trei zile ale creației, așa l-a chemat acum pe nume pe Moise și i-a dat porunci despre închinare și rânduielile jertfelor de la Cortul Întâlnirii. În cartea Levitic expresia „i-a zis” sau „l-a chemat” se folosește de 34 de ori și, dacă ar fi să o folosim la împărțirea cărții, atunci Leviticul ar avea 34 de astfel de secțiuni importante, unele mai lungi, altele mai scurte. Împărțirea prezentă a cărții este însă în 27 de capitole.

Cartea ar putea fi numită și *Rânduielile jertfelor pentru apropierea de Dumnezeu*. Dumnezeu cere poporului să fie sfânt și această cerere este un refren al cărții: „Fiți sfinți pentru că Eu, Domnul Dumnezeuul tău, sunt sfânt” (Levitic 11:44,45; 19:2; 20:7,26; 21:8). Învățătura este foarte actuală pentru creștini, deși Biserica nu se apropie de Dumnezeu prin Legământul Legii, ci prin Legământul lui Hristos, prin legământul harului.

Noi astăzi ne apropiem de Dumnezeu prin jertfa și sângele lui Hristos, nu prin legământul Legii de pe Sinai, dar principiile sfințeniei lui Dumnezeu rămân aceleași. El se așteaptă să trăim în sfințenie – cum El este sfânt, în curăție fizică și sufletească, și să învățăm să ne pocăim, să cerem iertare, să înțelegem că păcatul are un preț mare, să fim gata să evităm și să reparăm abuzurile, să căutăm dreptatea și credințioșia, să ne lăsăm transformați prin Duhul Sfânt (deși lucrarea interioară a Duhului este descrisă mai ales în Noul Testament).

În particular, Duhul Sfânt este luat în considerare oridecâte ori se vorbește despre ungerea cu untdelemn, pentru sfințire, iar invitația la lepădare de sine și ascultare se întâlnește oridecâte ori este vorba despre jertfele de ardere de tot, sau de mulțumire prin jertfe de mâncare, unde făina pentru turte sau azime era grâu zdrobit.

O avertizare majoră în Levitic, care constituie substratul multor porunci, este să nu copiem modul de viață al popoarelor păgâne. Aici se

includ obiceiuri alimentare, închinarea la idoli, lipsa de atenție și ascultare față de Dumnezeu, lipsa de sfințenie, nedreptatea, imoralitatea (adulter, curvie, incest, etc.).

Astfel, Leviticul este o carte extraordinară de practică și de actuală. Ne aduce aminte de toate aceste domenii ale mărturiei, în ispitirile și dificultățile vieții de zi cu zi, precum și de așteptările și valorile lui Dumnezeu. Leviticul ne invită astfel la a deveni conștienți de valorile, standardele Domnului, plecând de la istoria lui Israel. Beneficiul este că putem să ne focalizăm și mai bine pe mărturia bună a vieții noastre de credință, de astăzi.

Aici este marea provocare a cărții. Nu vă invităm atât să cunoaștem sistemul de jertfe al Legii (deși în diversele jertfe aduse și în poruncile date, vom observa multe trăsături ale mântuirii noastre prin Isus Hristos), cât vă invităm să cunoaștem un Dumnezeu adevărat, viu, sfânt, iubitor – dar și sever, și să îi cunoaștem valorile și standardele. Deși societatea noastră nu se mai bazează pe jertfe – mai ales din cauza jertfei unice și atotcuprinzătoare a lui Hristos, totuși limbajul jertfei și al jertfirii este foarte prezent și activ. Adesea spunem că unii ne jertfim pentru alții (părinți pentru copii, doctori pentru pacienți, soldați pentru popor, etc.). Este bine să știm care sunt valorile lui Dumnezeu în legătură cu jertfa – sau jertfele.

În mare, cartea se poate împărți în două părți cuprinzătoare. Partea 1, Legile jertfelor pentru apropierea de Dumnezeu (1:1-17:16, Accesul în prezența Domnului); Partea 2, Legile trăirii sfinte, după voia lui Dumnezeu (18:1-27:34, Viața de sfințire).

Partea 1 începe cu un ABC al jertfelor, adică prin descrierea a trei tipuri de bază de jertfe (ardere de tot, mâncare și mulțumire-relații bune), din care se alcătuiesc toate celelalte jertfe din viața rituală a poporului Israel. La aceste jertfe se adaugă descrierea jertfelor de sărbători și a regulilor de aducere a jertfelor, a rânduielilor pe care era necesar să le respecte leviții. Odată cu descrierea jertfelor, se face și o descriere a codului juridic al Legii, adică cine și pentru ce greșală trebuia să aducă jertfe. Apoi, în mod repetat, au loc invitații (sau chemări) la o viață de sfințenie – motivul fiind mereu același: trebuie să fim sfinți pentru că Dumnezeu însuși este sfânt. Fără sfințenie nu este binecuvântare și prosperitate de durată.

Partea 1, Legile jertfelor pentru apropierea de Dumnezeu (1:1-17:16)

I. Legile apropierii de Dumnezeu, 1:1-7:38

II. Legile pentru preoți, 8:1-10:20

III. Legile pentru Israel, privitoare la curăție, 11:1-15:33

IV. Legile ispășirii întregului popor, 16:1-17:16

Partea 2, Legile trăirii sfinte, după voia lui Dumnezeu (18:1-27:34)

- I. Legile sfințirii poporului, 18:1-20:27
- II. Legile sfințirii preoților, 21:1-22:33
- III. Legile sfințirii închinării, 23:1-24:23
- IV. Legile sfințirii țării Canaan, 25:1-26:46
- V. Legile promisiunilor sfinte și a juruințelor, 27:1-34

Studiul nostru biblic împarte cartea în 14 lecții care grupează câte două sau trei capitole în modul următor:

A, Legile jertfelor pentru apropierea de Dumnezeu (1:1-17:16)

Tipuri principale de jertfe

- 1. Lev 1-3, 2:13 Jertfa arderii de tot, de mâncare și mulțumire
- 2. Lev 4-5, 5:5-6 Jertfa pentru păcate fără voie și vorbire greșită
- 3. Lev 6, 6:4-5, Jertfa pentru tăgadă și abuz, reguli preoțești
- 4. Lev 7, 7:21, Jertfele pentru vină și mulțumire, participarea la jertfe
- 5. Lev 8-9, Jertfa de consacrare și de ispășire

Folosirea jertfelor în diverse domenii de curățire

- 6. Lev 10, Ferește-te de jertfa neascultării (foc străin)
- 7. Lev 11-12, Regulile hranei curate și ale nașterii
- 8. Lev 13-14, Legile evitării leprei
- 9. Lev 15, Igiena trupului ca o formă de sfințenie
- 10. Lev 16-17, Ispășirea și țapul pentru Azazel

B, Legile trăirii sfinte, după voia lui Dumnezeu (18:1-27:34)

Asigurarea sfințeniei familiei

- 11. Lev 18-20, Etica sfântă a familiei și etica socială
- 12. Lev 21-22, Curăția în închinare

Asigurarea închinării armonioase și sfinte

- 13. Lev 23-25, Importanța sărbătorilor în viața de credință
- 14. Lev 26-27, Avertizări despre sfințenie și dedicare

Uneori, lecțiile indică și discută și unele pasaje din Noul Testament, pentru a găsi și acolo oglindită aceeași temă, prin asemănare și contrast. Astfel înțelegerea adevărurilor biblice și a felului în care se aplică ele în viața creștinului va fi mai ușor de urmărit.

Partea II: Lecții săptămânale

IANUARIE

7 Ian, Lev 1-3, 2:13, Jertfa arderii de tot, de mâncare și de mulțumire, aluatul, mierea și sarea, Mc. 9:49, Col. 4:6, 1 Cor. 5:7

În prima secțiune a cărții, cea din Levitic 1:1-7:38, sunt prezentate legile apropierei de Dumnezeu prin jertfă. În Levitic 1-3 întâlnim ABC-ul jertfelor, adică trei tipuri generale de jertfă: jertfa arderii de tot, jertfa de mâncare, și jertfa de mulțumire și bune relații. Toate jertfele de sărbători (ispășire, pocăință, mulțumire, etc.) foloseau în diverse combinații aceste trei jertfe.

JERTFA ARDERII DE TOT (LEV. 1)

Prima jertfă menționată este jertfa arderii de tot sau *integrale* (**olah** – înseamnă suire în sus a fumului, de unde și cuvântul holo-caust, referitor la arderea trupurilor evreilor uciși în lagăre, în al doilea război mondial).

Ea este jertfa ascultării depline, plăcute lui Dumnezeu, și a curățirii complete, răscumpărătoare. Ea îl simbolizează pe Domnul Hristos și ascultarea lui deplină, până la moarte. Ea se aducea printr-un animal fără defecte luat dintre vite (vițel, ied sau miel – pentru cei mai înstăriți), sau dintre păsări (porumbei sau turturele, pentru cei mai săraci).

Jertfa aceasta se aducea din animalele de pe lângă casă, deci erau relativ ușor de găsit și adus, nu trebuia vâdate sau căutate prin țară, cu eforturi. Jertfa arderii de tot trebuia adusă de toți oamenii, fie înstăriți, fie cu mijloace mai puține. Toți au nevoie de mântuire, iar Domnul face mântuirea accesibilă, chiar dacă este costisitoare.

În afară păsări, la jertfă erau aduse animale domestice curate, care aveau copita despicată și care purtau coarne, adică aveau o anumită noblețe și putere (vițel, miel sau ied). Acest lucru ne aduce aminte de Hristos, care s-a coborât din ceruri și s-a dezbrăcat de gloria și puterea cerească, ca să ia chip de rob și să devină jertfa pentru iertarea noastră (Filipeni 2).

Animalele pentru această jertfă erau numai de parte bărbătească, fără defecte (1:3, 10). Omul care aducea jertfa își punea mâna pe capul animalului, pentru identificare cu acesta și transfer de vină și dreptate (neprihănire).

În continuare, toată jertfă era făcută doar de preoții leviți, la altar. În trecut, înainte de Lege, ea era adusă de capul familiei (Noe, după potop, Avraam – cu Isaac, etc.). Aceasta însemna că în Legământul de pe Sinai, toți israeliții aveau nevoie de un mijlocitor acceptat de Dumnezeu, anume, de preoții leviți.

Animalul era ucis lângă altarul de la ușa Cortului Întâlnirii. Cu sângele lui se stropea altarul de la intrarea în Cort, de jur împrejur. Jertfa era jupuită, tăiată, spălată, și apoi arsă în întregime pe altar.

În cazul porumbelului de jertfă, acesta era ucis prin despicarea capului, apoi se dislocau aripile (nu se rupeau – la fel și oasele trupului lui Isus, nu au fost zdrobite pe cruce), se arunca gușa și penele, se stropea un perete al altarului cu sângele păsării, iar pasărea era arsă în întregime. Jertfa bine adusă era plăcută lui Dumnezeu (se zice că era de „un miros plăcut Domnului”).

JERTFA DE MÂNCARE (LEV. 2)

Jertfa de mâncare era grâu sau făină (simbol al întrupării și al morții lui Hristos). În Ioan 12:24, Isus se aseamănă cu bobul de grâu care moare și aduce roadă. Jertfa aceasta includea făină sau spice de grâu (viața umană a lui Isus), untdelemn (prezența Duhului Sfânt) și sare (Legământul cu Dumnezeu, Lev. 2:13). Isus spune că orice jertfă trebuie sărată cu sare, iar orice om trebuie sărat cu „foc”, și că noi suntem sarea lumii (Marcu 9:49-50). Uneori, peste aceste lucruri se adăuga tămâie (care înseamnă mijlocire și ispășire).

Această jertfă nu trebuia să conțină aluat (drojdie), pentru că simboliza păcatul (vezi 1 Corinteni 5:7-8), nici miere (Lev. 2:11). Conform Proverbelor și Psalmilor, mierea simbolizează Cuvântul lui Dumnezeu și perfecțiunea caracterului Său sfânt. Cuvântul nu se aduce jertfă, el se ascultă.

Jertfa de mâncare a primelor roade nu trebuia arsă pe altar (2:12), dar din celelalte se făcea o turtă (o pâine) sau se lua o măsură (un pumn), și se ardea pe altar. Primul rod e dar pentru Dumnezeu, nu jertfă. Jertfa răscumpără ceva, nu este dar. Restul jertfei de mâncare era dăruit preoților.

Jertfele de mâncare din grâu, erau frânte (azima, pâinea, turta – din făină) sau aveau boabele prăjite, apoi, pisate, zdrobite (spicele). Zdrobirea și arderea implică încercarea, testarea, dificultatea (Psa. 51:17, jertfa plăcută Domnului este un duh zdrobit). Aici, teologia biblică contrazice o parte a filosofiei pozitivistice a secolului nostru care ne îndeamnă să ne afirmăm mereu, să căutăm constant ceea ce ne face bine, să fim promovați, să evităm suferința, să căutăm împlinirea, strălucirea. Uneori, drumul spre o calitate mai profundă a caracterului, trece prin lepădarea de sine, prin zdrobire. Chiar și Hristos a fost făcut desăvârșit, ca om, prin suferință (Evrei 2:10, 18).

JERTFA DE MULȚUMIRE (LEV. 3)

Jertfa de mulțumire, sau de relații de pace și liniște, din Levitic 3 putea fi adusă atât din animale atât masculine, cât și feminine, toate fără cusur. Grăsimea trebuia arsă în întregime pentru Domnul, iar oamenii nu aveau voie să mănânce grăsime sau sânge (Lev. 3:16-17, vezi și Lev. 7:22-27). Puterea

și binecuvântarea vieții (simbolizate de grăsimi) și viața (simbolizată prin sânge), sunt darurile Domnului, doar El are putere asupra lor.

În legătură cu aceste jertfe, în Levitic 6 vom vedea câteva precizări suplimentare despre jertfa arderii de tot (6:8-13) și pentru jertele de mâncare (6:14-23), anume despre felul în care preoții leviți trebuie să acționeze, să se îmbrace când le aduceau, etc.

APLICAȚII

În ce privințe jertfa arderii de tot te ajută să înțelegi felul în care Hristos și dat viața pentru noi? Care este ABC-ul jertfelor din Levitic?

.....
.....
.....

În ce privințe jertfa de mâncare și jertfa primelor roade vorbește despre încercarea caracterului nostru? Poți să accepți dăruirea de sine ca o jertfă?

.....
.....
.....

Arătați două lucruri pe care le reprezintă sarea și cum putem fi noi oameni cu viața aleasă, „sarată”, mărturii bune în lume.

.....
.....
.....

Explicați de ce aluatul și mierea nu trebuia să fie prezente în jertfe. Ce înseamna aceasta pentru noi?

.....
.....
.....

Explicați de ce grăsimea și sângele nu trebuia mâncate de evrei, ci trebuia să fie mereu jertfite Domnului. Restricțiile aceste mai sunt valabile azi?

.....
.....
.....

14, Lev 4-5, 5:5-6, Jertfa pentru păcate fără voie și pentru vorbire greșită

Capitolele 4-5 aduc în atenție jertfa de ispășire a păcatelor (Lev. 4:3). Primul tip de jertfă de felul acesta este jertfa pentru păcatul neintenționat, fără voie (Levitic 4). Se prevăd jertfe pentru popor, pentru conducătorii poporului, cât și pentru preoții care sunt unși (aleși) pentru slujire. Este logic să se înceapă cu jertfe pentru păcate fără voie – ca mai târziu, să se discute și jertfele pentru neascultarea inenționată. Aici apare o teologie importantă despre păcat: neascultarea rămâne neascultare, iar păcatul rămâne păcat, chiar dacă nu ți-ai dat seama sau nu ai știut. Sfințenia Domnului este o cerință obiectivă, iar distrugerile aduse de păcat sunt și ele obiective, fie că ai știut, fie că nu ai știut. De aceea se spune în Romani 5:13-14, „Căci înainte de Lege păcatul era în lume. Dar păcatul nu este ținut în seamă câtă vreme nu este o lege. 14. Totuși moartea a domnit, de la Adam până la Moise, chiar peste cei ce nu păcătuiseră printr-o călcare de lege asemănătoare cu a lui Adam...”

A doua categorie de jertfe este jertfa pentru vorbire greșită, mărturie parțială sau vorbire ușoară (Levitic 5) și pentru întinarea prin atingere neatentă de animale necurate sau moarte.

JERTFELE PENTRU PĂCATUL FĂRĂ VOIE (LEV. 4)

Levitic 4 ne descrie jertfa pentru păcatele neintenționate, făcute din neștiință. Ele se referă la fapte nepotrivite, care „nu trebuie făcute”, care încalcă poruncile Domnului. Preotul poate greși și el, la fel și conducătorii, la fel și cei din popor. Totuși, vina preotului este mai grea pentru ea că aduce vină și asupra poporului pe care îl reprezintă (4:3).

În cazul poporului care greșeste, și în cazul preotului – care reprezintă poporul înaintea Domnului, se aduce ca jertfă de ispășire un vițel fără cusur (4:3), care este adus la ușa Cortului Întâlnirii. Preotul va pune mâna pe capul vițelului, dacă este greșeala lui (4:4), iar dacă este vorba despre greșeala poporului, bătrânii poporului (guvernul sau parlamentul) vor pune ei mâinile pe capul vițelului (4:16).

Actul identificării și al recunoașterii greșelii este foarte important. Apoi procedura era foarte asemănătoare. Vițelul era ucis, apoi preotul lua sânge cu degetul și stropea de șapte ori în fața perdelei dinăuntru a cortului (catapetasmă), apoi se ungeau coarnele altarului (din colțurile altarului) cu sânge, iar restul sângelui se vărsa la piciorul altarului. Grăsimea, rinichii și ficatul se ardeau ca la jertfele de tot. Restul vițelului (piele, copite, măruntaie, balegă, etc.) se duceau în afara taberei (cetății) și erau arse acolo, pe lemne, într-un loc curat (4:11, 21). Păcatul pe care l-a ispășit Isus este respingător și, de aceea, El a suferit în afara taberei. Isus a pățimit în afara cetății, și acolo și-a adus jertfa de pe Golgota, nu la Templu (Evrei 13:11-13). Cu sângele său, Isus a intrat în Templul ceresc, ca mare preot cu jertfa sa

unică, adusă o singură dată în toată creația (Evrei 9:11-14, 23-28). De fapt, jertfa lui Isus, fiind adusă în afara cetății (acolo s-a vărsat sângele Său sfânt și cu acesta Isus s-a înfățișat în ceruri) nu respecta regulile din Levitic 3-4, pentru o jertfă pe pământ. Așadar, cu Isus începe un nou Legământ.

Dacă un conducător făcea un păcat neintenționat trebuia să aducă drept jertfă un țap fără defect, după același ritual.

Dacă cineva din popor păcătuia, în mod individual, trebuia să aducă drept jertfă de ispășire o iadă sau o mielușică (de genul feminin), fără defect, după același ritual. Important este că în urma acestor jertfe diferite, aduse potrivit regulilor spuse de Domnul, păcatul era iertat (4:20, 26, 31).

JERTFELE PENTRU VORBIREA FALSĂ ȘI PENTRU NEATENȚIE (LEV 5)

Jertfele pentru vorbirea falsă nu mai sunt jertfe pentru păcate din neștiință. Mărturia parțială sau mincinoasă era un păcat grav. Este și foarte la modă, astăzi (minciuni, vești false – fake news, zvonuri parțiale). De exemplu, Levitic 5:1 zice „Când cineva, fiind pus sub jurământ ca martor, va păcătui nespunând ce a văzut sau ce știe, și va cădea astfel sub vină,... etc.” Este păcatul celor ce văd ceva, dar nu spun, decât în parte, din lașitate sau din dorință de avantaje, sau al ușurinței în vorbire, recunoscute mai târziu (5:4).

Procesul de iertare începe în astfel de cazuri cu o mărturisire. Levitic 5:5-6 zice astfel: „Când cineva deci se va face vinovat de unul din aceste lucruri, trebuie să-și mărturisească păcatul. Apoi să aducă lui Dumnezeu o jertfă de vină...”.

Vorbirea este deci pusă sub reflector. Cuvintele sunt importante. Neatenția în vorbire te face necurat, la fel cum te-ai atinge de ceva mort sau spurcat.

Cu bunăvoința Domnului, aici se dă o cale de retragere pentru cineva care promite ceva în mod greșit, exagerat, și își dă seama mai târziu – o cale de retragere care însă te costă. Nu este suficient să spui „sorry”, sau „iartă-mă”, există o plată (amendă).

Jertfa în această situație era să aducă o oie sau o capră (de gen feminin) sau două turturele ori doi pui de porumbel (o pasăre pentru jertfă de ispășire, cealaltă pentru ardere de tot), sau o jertfă de grâu (făină). Așadar, pocăința era pusă la dispoziția tuturor, fie bogați fie săraci.

În cazul porumbeilor, se vede că se aducea o pasăre ca jertfă de ispășire, și una ca jertfă de recunoștință (ardere de tot). În ce privește jertfele de grâu (făină), se aduceau la fel ca la jertfele de mâncare, dar fără untdelemn și tămâie (fără simbolul Duhului și al închinării, căci nu era o închinare de mulțumire, ci o jertfă de ispășire, Lev. 5:11).

Există și un caz aparte, când cineva este neglijent față de lucrurile închinare sau sfințite pentru Dumnezeu (Lev. 5:14-19). În această situație,

jertfa este un berbec fără defect, și trebuie făcută o reparație: se va plăti o cincime din prețul lucrului stricat sau atins în mod necurat, pentru a fi iertat (Lev. 5:16). Restituirea unei cincimi din preț este o măsură interesantă: neglijența te costă, trebuie să reparata printr-o amendă.

APLICAȚII:

De ce păcatele din neștiință trebuie ispășite? Nu ar trebui ca oamenii să fie nevinovați în mod automat în aceste situații?

.....
 .....
 .....

De ce în cazul mărturiei parțiale și a greșelilor de vorbire trebuia mai întâi mărturisit păcatul? Ce fel de echivalent credeți că ar fi posibil astăzi?

.....
 .....
 .....

Se poate face vreo asemănare între atingerea de lucruri necurate și vorbirea de cuvinte greșite, neatente, sau doar parția adevărate? De ce? Cum?

.....
 .....
 .....

De ce exista o amendă de o cincime în cazurile de mărturie falsă sau parțială?

.....
 .....
 .....

21, Lev 6, 6:4-5, Jertfa pentru tăgadă sau abuz, și reguli preotești

Levitic 6 continuă seria jertfelor pentru păcatele vorbirii și, în plus, aduce câteva precizări despre felul în care preoții leviți îndeplineau jertfele arderii de tot, jertfele mulțumirii (împăcării) și jertfele de grâu (faină).

JERTFELE PENTRU PĂCATUL CU VORBA ȘI PENTRU ABUZ (LEV 6:1-7)

Cineva poate greși direct față de Dumnezeu, neînchinându-se în mod curat sau arătând dispreț față de poruncile Domnului. Ce se întâmplă însă când cineva greșește față de vecinul sau tovarășul său (aproapele său)? Și aceasta contează ca un păcat împotriva Domnului (6:1).

Păcatele prevăzute aici au de a face cu înșelarea cuiva, cu luarea cu sila a unui lucru sau a unei proprietăți (prin obligare, abuz sau șantaj), sau cu încălcarea înțelegerilor făcute (reținerea unor lucruri date spre păstrare). În toate situațiile acestea de abuz, păcatul se săvârșește și prin acțiune și prin vorbe, adică prin mărturie falsă și tăgăduire a înțelegerilor făcute, chiar prin jurământ fals. Este vorba de poftire și invidie, și de sperjur.

Situațiile de felul acesta sunt foarte actuale. Oare câte proprietăți s-au dobândit după 1990 prin acte false, martori falși și sperjur cu privire la moșteniri sau proprietari anteriori? Arta minciunii în jurământul de tribunal a devenit foarte sofisticată. Unii martori se pretează la documente false, la mărturii false, ca să se dea impresia adevărului.

Verdictul divin, spus lui Moise (Levitic 6:1), este ca lucrul înstrăinat pe nedrept să fie integral înapoiat, iar vinovatul să fie amendat cu 20% din valoarea lucrului aceluia (o cincime din preț). Măsurile rămăneau aceleași și în caz că cineva a găsit un lucru, undeva, și nu îl înapoiază proprietarului. Vlad Țepeș era cu siguranță mult mai aspru față de hoți, pe care îi trăgea în țepă, după cum spune istoria, sau îi punea în ulei încins, dar asta însemna duritate inutilă și lipsă de milă. Domnul îi spune lui Moise ca repararea prejudiciului și amenda să fie plătite exact în ziua jertfei pentru vină (6:5). Aceasta era un berbec fără defect, din turmă sau cumpărat, după prețul dat de Moise, care să fie jertfit ca jertfă de ispășire.

REGULI PENTRU PREOȚII LEVIȚI, LA ADUCEREA JERTFEI (LEV 6.8 -30)

Este interesant că Domnul revine cu aceste lămuriri, ca un refren, după ce a discutat deja în ce constă jertfa arderii de tot, cea de mulțumire și jertfa de mâncare (sau de grâu-faină).

Reguli pentru arderea (8-13)

Această secțiune se referă la Levitic 1:1-17. Preoții care slujesc trebuie să întrețină focul arderii de tot în continuu, zi și noapte, să vegheze permanent

(practic, nu puteau să doarmă în timpul slujirii, 6:9, 12-13). În fiecare dimineață, preoții puneau iarăși lemne de foc pe altar. Într-un fel, și parabola despre cele 10 fecioare, din Matei 25:1-13, se referă și ea la un fel asemănător de veghere.

Arderea de tot trebuia arsă complet, nimic nu rămânea să fie luat de preoți. Totul era în mod desăvârșit al Domnului.

La sfârșit, preoții își schimbau hainele de slujire atunci când ieșeau în afara cetății, ca nu cumva să sfințească prin atingere alte lucruri din cetate.

Reguli pentru jertfa de mâncare / de grâu (14-23)

Din jertfa de mâncare, după ce se ardea o parte pe altar, preoții puteau să mănânce, dar numai fără aluat, într-un loc sfânt din curtea Cortului Întâlnirii. Jertfa de mâncare sfințea pe cei ce se ating de ea, și nu trebuia luată în locuri nesfinte (6:18). Ea ne amintește de Hristos, care pe oricine îl atingea îl sfințea și îl vindeca (Marcu 6:56).

În ziua ungerii lor preoțești, Domnul le spune leviților să aducă și ei o jertfă de mâncare dintr-o zecime de efă de făină, cu untdelemn (Duh Sfânt), prăjită sau coaptă și tăiată, jumătate seara, jumătate dimineața. Jertfele de mâncare aduse de leviți pentru ei înșiși se ardeau complet, nu se mâncau de către alți leviți. Ele aparțineau în totalitate Domnului. Jertfa de mâncare a leviților este un simbol al umanității sfințite în întregime pentru Domnul.

Reguli pentru jertfa de ispășire (24-30)

Această jertfă trebuia adusă și ucisă doar înaintea Cortului, acolo unde a spus Domnul. Preotul care aducea jertfa de ispășire avea voie să mănânce din ea, dar numai într-un loc sfânt din curtea Cortului, și numai acea parte care nu a fost dusă la altarul ispășirii. Partea de la altar trebuia arsă în întregime. Carnea și sângele jertfei de ispășire erau sfinte, și sfințeau lucrul pe care îl atingeau (6:27). Vasul în care a fost spălată jertfa, trebuia spart – dacă era vas de lut, sau frecat și spălat cu apă, dacă era vas de aramă (6:28). Toate ne aduc aminte de Hristos și de trupul său, de sfințenia vieții sale și a sângelui său, a jertfei sale de pe cruce. Preoții erau obligați să țină seama de sfințenia acestei jertfe și a sângelui, noi trebuie să prețuim sângele scump cu care am fost răscumpărați (1Petru 1:18-19).

APLICAȚII

Ce amendă sau taxă trebuia plătită de cel ce a nedreptățit pe cineva și i-a luat bunurile? Ce semnificație avea? Cum de putea fi cineva ispitit la așa ceva, dacă făcea parte din poporul lui Dumnezeu?

.....
 .....
 .....

Cum credeți că trebuie privite nedreptățile de acest gen în Biserică și modalitățile de reparare, astăzi?

.....
.....
.....

Gândește-te dacă putem prelua în viața noastră ceva din atenția preoților cu privire la focul de la altar, și cu privire la păstrarea lui aprins pe altar, tot timpul.

.....
.....
.....

Scrive câteva rânduri despre puterea de vindecare și iertare a sângelui lui Hristos și cum experimentezi tu în viață această putere ispășitoare. Cum arăți respect față de acest sânge al jertfei lui Hristos?

.....
.....
.....

28, Lev 7, 7:21, Jertfele pentru vină și mulțumire, participarea la jertfe

Levitic 7 descrie jertfa pentru vină și jertfa pentru mulțumire. Ele includ și se aseamănă cu jertfa de ispășire și, respectiv, cu jertfa de mâncare (de grâu – făină). La aceste jertfe poate participa și persoana care aduce jertfa, precum preotul care o jertfește, la hrănirea cu părți din jertfa adusă.

JERTFA PENTRU VINĂ (LEV. 7:1-10)

Levitic 7:7 spune că jertfa pentru vină și jertfa pentru ispășire se folosesc de aceleași reguli („au aceeași lege”). Astfel, jertfa pentru vină este o jertfă mistuită de foc, iar cu sângele ei se stropea altarul de jur împrejur.

Din partea arsă pe altar a jertfei aveau voie să mănânce doar preoții și bărbații din familiile preoțești (fii lor, părinții, alți leviți, preoți ori nu). Nu le era permis soțiilor și fetelor să mănânce din jertfa pentru vină (Lev. 10:14, ele aveau acces la alte jertfe). Bărbații leviți aveau voie să mănânce din ea doar într-un loc sfânt din Curtea Cortului. Această interdicție îi obliga să recunoască faptul că, deși Eva a fost ispășită în Eden, Adam a avut cea mai mare vină pentru că era cap al familiei. În Levitic 10:17, Aaron, Eleazar și Itamar (fiii săi), au fost certați că nu au mâncat din carnea jertfei de ispășire, pentru că trebuia în felul acesta să poarte păcatul adunării: 17. "Pentru ce n-ați mâncat jertfa de ispășire într-un loc sfânt? Ea este un lucru preasfânt; și Domnul v-a dat-o ca să purtați nelegiuirea adunării și să faceți ispășire pentru ea înaintea Domnului”.

În rest, vita jertfită aparținea preotului care slujea în ziua aceea. El avea dreptul să ia pielea animalului jertfit. Și acest detaliu aducea aminte de Eden, unde Adam și Eva au fost îmbrăcați de Dumnezeu cu haine făcute din pielea unor animale jertfite. Pe de altă parte, pielea de vițel sau de miel erau surse de venit importante în dezvoltarea meșteșugurilor.

Dacă jertfa pentru vină includea și o jertfă de mâncare (de grâu), atunci hrana gătită cu ea (coaptă, friptă, sau grătar) aparținea preotului slujitor. La fel, aceste jertfe de vină care includeau jertfele de grâu (făină) – făcute cu untdelemn și uscate – puteau fi consumate de toți leviții bărbați.

JERTFA DE MULȚUMIRE (LEV. 7:11-22)

Jertfa de mulțumire putea să includă o jertfă de ardere de tot precum și o jertfă de mâncare (grâu - făină). De asemenea, ea putea fi o *jertfă de laudă și închinare* (11-15) sau o *jertfă de juruință* sau dar *de bunăvoie* (16-22). Jertfa de mulțumire se referea fie la întreaga viață a omului dedicată Domnului în întregime, fie la o dedicare specială pe o perioadă, la o juruință.

Observați că jertfa de grâu avea trei forme (făină fină frământată cu ulei și prăjită, turtă frământată cu ulei, nedospită, și plăcintă frământată cu ulei, nedospită) și în toate acestea uleiul (untdelemnul) simboliza prezența

Duhului Sfânt. Nu există jertfă de laudă fără zdrobire (din grâu se obținea făină prin zdrobire) și fără plinătatea Duhului Sfânt. Carnea jertfei arse se mânca în întregime până a doua zi dimineața. Jertfa era însoțită și de pâine dospită (cu aluat, v. 13).

Observați că în cazul jertfei de juruință sau a darului de bunăvoie, carnea arsă trebuia mâncată în prima și a doua zi. Tot ce ajungea în a treia zi trebuia ars în foc, și cine mânca în a treia zi făcea un lucru urât înaintea Domnului, iar jertfa nu mai era primită, iar omul rămânea vinovat. Isus a înviat a treia zi, iar jertfa de mulțumire nu putea fi păstrată și mâncată mai mult de două zile. Isus Mesia nu stă în mormânt mai mult timp!

De asemenea, cine lua să mănânce din această jertfă, chiar la timp, trebuia să fie curat. Dacă era într-o stare necurată când mânca jertfa de mulțumire, urma să fie pedepsit cu moartea („nimicit din popor”, 19-20). Cu alte cuvinte, cine îi mulțumește Domnului și se dedică Lui, să fie curat cu viața, altfel, aduce lui Dumnezeu o jignire vrednică de moarte.

Regulile despre grăsimea jertfelor sunt stricte, la fel ca regulile despre evitarea sângelui. Israelii nu aveau voie să le consume, altfel erau pedepsiți cu moartea („nimiciți din popor”, vs. 25, 27). Grăsimea și sângele erau arse pe altar și aparțineau Domnului (puterea și viața, 30-31). Pieptul și spata (pulpa superioară) erau luate de preoți, ca drept al lor permanent (32-36).

APLICAȚII

Cum și de ce se indica prin jertfa pentru vină că bărbații sunt vinovați de păcatul din viața omenească? Credeți ca poziția de cap al familiei implică și astăzi această smerenie și recunoaștere? Cum ar trebui să o arătăm practic?

.....
 .....
 .....

De ce israeliții nu trebuia să consume grăsimea și sângele animal, deși le era permis să utilizeze grăsimea în alte scopuri gospodărești, nealimentare? Cum recunoaștem noi astăzi că puterea și viața vin de la Domnul?

.....
 .....
 .....

De ce jertfa de laudă și mulțumire trebuia adusă – respectiv, consumată, într-o stare de curăție a vieții, și doar până a doua zi, nu în a treia?

.....
 .....
 .....

FEBRUARIE

4, Lev 8-9, 9:5-6, Primele jertfe: sfințirea preoților și ispășirea poporului

Aceste două capitole descriu o zi măreață, ziua primei jertfe de ispășire din istoria evreiască. S-au adus jertfe pentru ispășirea și sfințirea leviților (cap. 8), și pentru ispășirea și sfințirea poporului, prin slujba leviților (cap. 9). Ziua s-a încheiat cu o închinare în Cortul Întâlnirii, condusă de Moise și Aaron, și cu o confirmare a slujirii lor prin focul Domnului care a ieșit din Cort și a aprins și a ars jertfa de pe altar, la intrarea în Cort, în văzul întregului popor.

Pregătirea jertfei, sfințirea leviților pentru Domnul (Lev. 8)

Închinarea și consacrarea leviților

Refrenul acestor două capitole este chemarea să se facă toate „așa cum a poruncit Domnul să se facă”. Mai întâi, liderii de închinare trebuie ei înșiși să fie sfințiți înainte de slujire. Pentru creștini, Evrei 7 atrage însă atenția că preoția levitică este doar temporară și a funcționat numai în Israel. Ea este subordonată preoției mai mari a lui Hristos, care are drept model preoția lui Melchisedec și se referă la toți oamenii. Hristos are o chemare veșnică, unică, și o consacrare prin jurământ veșnic al lui Dumnezeu, nu o preoție levitică temporară, transmisibilă din generație în generație.

Vedem că Moise i-a chemat pe preoți înaintea poporului și aici i-a spălat și i-a îmbrăcat cu hainele preoțești poruncite de Dumnezeu (Aaron este îmbrăcat ca mare preot, 7-13). Preoții, Cortul și uneltele slujirii au fost unse apoi cu untdelemnul special al ungerii, spre sfințire (Duhul Sfânt). Slujirea începe cu spălare prin Cuvânt și prin îmbrăcare în haina neprihănirii pe care o dă Hristos.

Capitolul 8 cuprinde jertfele aduse pentru Aaron și fiii săi. Ei au adus mai întâi un vițel ca jertfă de ispășire, și și-au pus toți mâinile pe capul vițelului (14). Apoi, vițelul a fost ars pe altar conform regulilor spuse de Domnul, prin Moise (15-17). După aceasta, un berbec a fost adus ca ardere de tot, și din nou toți preoții și-au pus mâinile pe capul lui (18-21). Un al doilea berbec a fost adus pentru sfințirea lor în vederea slujirii (22-25), la care s-a adăugat și o jertfă de mâncare în trei părți (turtă fără aluat, pâine cu untdelemn și o plăcintă, v. 26).

La cel de al doilea berbec, cel adus pentru închinarea leviților în slujire, Moise a luat din sângele jertfei și a uns urechea dreaptă a lui Aaron, degetul mare de la mâna dreaptă și degetul mare de la piciorul drept. La fel a făcut și pentru fiii lui Aaron (ceva asemănător vezi și în Lev. 14:14). Aceasta

însemna sfințirea auzului (ascultare de Dumnezeu), sfințirea acțiunii (mâna) și sfințirea direcției vieții lor (picioarele, vs. 22-25).

Darurile pentru sfințire au fost legănate înaintea Domnului (adică ridicate în sus, în stânga și dreapta, ca să vadă tot poporul, o recunoaștere specială, v.27-30). Moise a primit partea lui din jertfa de sfințire, iar Aaron și fiii săi au primit partea lor, și au mâncat-o la ușa Cortului, un loc sfânt. Apoi, Aaron și fiii săi a rămas șapte zile la ușa Cortului ca să fie sfințiți pe deplin în vederea slujirii (31-36). Toate s-au făcut așa cum a poruncit Domnul (35-36).

Jertfele pentru popor (Lev. 9)

După cele șapte zile de sfințire, Aaron și fiii săi au chemat pe liderii lui Israel și au luat pentru ei un vițel – ca jertfă de ispășire, și un berbec – ca jertfă pentru arderea de tot (1-2). Apoi, pentru popor au luat un țap – pentru ispășire, și un vițel și un miel - pentru arderea de tot, conform Levitic 1-7, precum și un taur și un berbec pentru jertfa de mulțumire, și un dar de mâncare (2-4).

Marea promisiune a jertfei aduse atunci este în 9:4 „Căci azi vi Se va arăta Domnul”. În 9:6 „Moise a zis: Să faceți ce a poruncit Domnul; și vi se va arăta slava Domnului.” Esența acestei promisiuni, rămâne valabilă și astăzi: dacă ne închinăm cu curăția și cu înțelepciunea cerute de Domnul, conform Scripturii, vom vedea gloria și prezența Domnului în viața adunării.

Și aceste jertfe au început cu o jertfă de ispășire (un vițel) și cu o jertfă de ardere de tot pentru Aaron, care tocmai fusese uns ca mare preot (7-14). După aceasta s-au adus jertfele pentru popor, adică: țapul, ca jertfă de ispășire; apoi arderea de tot; apoi jertfa de mâncare. În final s-au adus jertfele de mulțumire pentru popor, adică taurul și berbecul (15-21).

La sfârșitul zilei, Aaron a binecuvântat poporul cu mâinile ridicate. Și Aaron și Moise au intrat în Cortul Întâlnirii și au ieșit, apoi, iar atunci gloria Domnului s-a arătat poporului (23). Un foc a ieșit din cort și a mistuit pe altar arderea de tot și grăsimea jertfelor (24). Poporul a strigat de bucurie și s-a închinat cu fața la pământ.

APLICAȚII

De ce este important să ne închinăm cu sfințenie, așa cum cere Domnul? Cum putem face noi lucrul acesta astăzi?

.....

.....

.....

De ce liderii de închinare trebuie să se asigure mai întâi că ei sunt curați și sfinți înaintea poporului?

.....

.....
.....
De ce Moise a uns cu sângele jertfei partea dreaptă a corpului lui Aaron și a fiilor săi, adică urechea dreaptă, degetul mare de la mâna dreaptă și degetul mare de la piciorul drept?
.....
.....
.....

De ce Aaron și fiii săi, ca preoți, au rămas șapte zile la ușa Cortului Întâlnirii, după ce au fost sfințiți și înainte de a face slujba de ispășire pentru popor?
.....
.....
.....

De ce s-au adus pentru popor jertfe de ispășire, jertfe de ardere de tot, jertfe de mâncare și jertfe de mulțumire?
.....
.....
.....

Credeți că se împlinește și astăzi promisiunea că închinarea după voia Domnului va fi răsplătită cu prezența și binecuvântările Domnului în adunare?
.....
.....
.....

11, Lev 10, 10:2-3, Ferește-te de „focul străin” (jertfa ambiției și neascultării)

Biblia spune că ziua începuturile slabe nu trebuie disprețuită (Zah. 4:10). Solomon atrage atenția că mai bun este sfârșitul unei acțiuni, decât începutul ei (Ecles. 7:8). Levitic 10 ne arată că după ce prima zi de închinare s-a încheiat cu bine, a apărut un incident neașteptat și trist, pentru că Nadab și Abihu au adus un „foc străin” în Sfânta Sfintelor. Cu această ocazie ne aducem aminte că „începutul înțelepciunii este frica de Domnul” (Prov. 9:10).

ÎN CE A CONSTAT GREȘEALA FOCULUI STRĂIN (1-2)

Doi din cei patru fii ai lui Aaron însă, Nadab și Abihu, după ce au fost sfințiți pentru slujbă, au greșit aducând o jertfă nepotrivită, necerută de Dumnezeu și într-un mod nereglementat de El. Ei au intrat în Sfânta Sfintelor și s-au închinat arzând tămâie în cadelnițe, fără ca Domnul să fi poruncit. Această închinare îndrăzneată a fost numită „foc străin”.

Ar fi trebuit să ia foc de pe altarul jertfei, cel aprins cu o zi mai înainte de Dumnezeu, și să pună în cadelnițe (Levitic 16:12-13), dar se pare că au aprins ei singuri tămâia.

De asemenea, în Sfânta Sfintelor intrarea nu era liberă, ci acolo intra doar marele preot, Aaron, cu sângele ispășirii, ca să ungă capacul ispășirii de pe chivot și să cadelnițeze cu tămâie (Lev. 15). Având în vedere poruncile care apar în Levitic 10:8-9, despre interdicția vinului înainte de slujirea preoțească, este posibil ca ei să fi greșit și în această privință.

Au îndrăznit să acționeze fie din prea mare entuziasm și voluntarism, fie din ambiție sau reacție că nu fuseseră solicitați până atunci. În istoria lui Israel, Dumnezeu a mustrat aspru pe cei care au încercat să intervină în slujire fără chemare și prin neascultare (Core, Datan și Abiram și fiii lor care au vrut să cadelnițeze fără a fi chemați (Num. 16:4-19, etc.); regele Saul, care a vrut să aducă jertfe multe, dar fără ascultare; regele Ozia, care a adus jertfe la Templu, fără a fi preot (2 Cron. 26:17-19); Uzzah, care a transportat chivotul și l-a atins fără a fi levit din familia Chehatiților (1 Cron. 10:9-10).

CARE AU FOST URMĂRILE (3-7, 16-20)

Urmarea a fost că un foc a ieșit din zona chivotului, din prezența Domnului, și cei doi au murit mistuiți de focul acesta (2). Pedepsa radicală i-a surprins pe Moise și pe Aaron. Aaron a rămas fără cuvinte – cuprins de o durere nemăsurată, incomunicabilă, iar Moise a făcut o evaluare teologică a situației (3). Doi dintre verii celor uciși, Mișael și Elțafan, leviți, așa cum erau îmbrăcați ca preoți, au fost trimiși să îi scoată pe cei doi din zona sfântă, și să îi ducă în afara taberei. Preoților aflați la slujbă li s-a spus să nu îi jelească în acel moment, deși erau rude, pentru că se aflau în cursul slujbei și aveau încă pe ei untdelemnul parfumat al ungerii Domnului (Aaron, și ceilalți doi fii,

Eleazar și Itamar). De emoție și tristețe, Aaron și ceilalți doi fii preoți, au ajuns să ardă de tot țăpul jertfei de ispășire și nu au mai mâncat din carnea lui lângă ușa sfântă Cortului, ca semn al recunoașterii păcatelor, nici nu au mai uns chivotul cu sângele țapului (16-17). Moise i-a muștrat pentru aceste erori, dar Aaron a explicat că le-a fost frică să mai mănânce și să mai intre în Sfânta Sfințelor, după cele întâmplate (19-20).

CONTINUAREA ÎNVĂȚĂTURII IDESPRE JERTFE (8-15)

În continuare, Moise le-a precizat clar că preoții care slujesc trebuie să nu consume vin sau băutură tare înainte de jertfă și slujire, ca să respecte ce este sfânt, și să poată învăța pe popor legile Domnului cu înțelepciune și minte clară. Altfel, pedeapsa neascultării era moartea. În acea zi și după aceea șirul jertfelor a continuat și s-au adus, conform poruncilor Domnului jertfele de mulțumire. Preoții au luat și au mâncat, din jertfa de mulțumire, pieptul și pulpa superioară (spata) a jertfei, împreună cu fii și fiicele lor, cu întreaga familie.

APLICAȚII

În ce a constat în Levitic 10 jertfa de „foc străin”? Putem greși și astăzi în mod asemănător? Cum?

.....
 .....
 .....

De ce Dumnezeu a luat o măsură atât de drastică?

.....
 .....
 .....

De ce Aaron și ceilalți fii, nu au putut jeli moartea celor doi frați pedepsiți?

.....
 .....
 .....

Regele David a inventat închinarea muzicală, prin cor, în timpul slujbei de la Cort, și nu a fost pedepsit. Este creativitatea în închinare bună sau de evitat?

.....
 .....
 .....

18, Lev 11-12, 11:44-45, Cinstește hrana și viața (reguli alimentare și de naștere), vezi și Fapte 10:14-15

În Levitic 11-12, Domnul a dat reguli poporului său cu privire la hrană (animale curate și necurate, de pe pământ, din apă și din aer) și la naștere (lăuzie, naștere, reîntoarcere în societate, igienă, jertfe, etc.). Prin ele, Dumnezeu are grijă de igiena poporului, de ferirea de boli de infecții, și de o educație teologică, etică, precum și de trăirea în sfințenie, prin contrast cu păgânii.

REGULILE CU PRIVIRE LA CURĂȚIA HRANEI (LEV. 11)

Regulile cu privire la hrana curată și necurată sunt menționate în detaliu și în Deuteronom 14:3-21. În esență, împărțirea animalelor în curate și necurate, apare mult mai înainte, în Geneza 7:2, când Dumnezeu îi poruncește lui Noe să ia în corabie șapte perechi din fiecare animal curat, și doar o pereche din fiecare animal necurat (vezi și jertfele din animale curate în Geneza 8:20, după ce a trecut potopul). Este posibil ca după blestemarea șarpelui, a pământului și a oamenilor, și după apariția morții, unele animale să fi dezvoltat caracteristici noi, de hrănire necurată, cu cadavre. Pe deoparte unele animale necurate sunt un fel de sanitari ai naturii, pe de altă parte, altele, ca rozătoarele, ele sunt o primejdie prin capacitatea de a răspândi microbi.

Evreilor li s-a permis să mănânce doar animale curate, adică orice animal cu unghia despăcată, cu copita despărțită și care rumează. Dintre pești, aveau voie să mănânce doar pești cu solzi și cu înotătoare (nu rechini, balene, delfini, foci, etc). Dintre insecte doar pe cele care sar și pe pământ (lăcustele). Le era interzis să mănânce orice animal sau pasăre sau reptilă care are risc de contaminare cu viruși și microbi, care se așează pe cadavre sau mănâncă animale moarte (vulturi, șoareci, lilieci, etc.). Și astăzi suntem atenți la epidemiile de gripa aviară, la lilieci și Corona virus, la pesta porcină, trichinoză, etc.

Pe deoparte, restricțiile au rol igienic, sanitar, ferindu-i pe israeliți de microbi, viruși și paraziți de pe cadavre. În același timp, unele animale necurate erau venerat și idolatrizate de păgâni, iar regulile acestea îi avertizează să se ferească de ele (crocodilul, vulturul, etc. erau venerat în Egipt, etc.). Unele animale au fost trecute pe lista celor necurate și interzise, din cauză că aveau un comportament sau un temperament violent, sau un stil de viață discutabil. Astfel, restricțiile au și un rol simbolic, educativ, de evaluare a firii și obiceiurilor animalelor, din care unele se pot întâlni și la oameni. Cartea Proverbelor folosește destul de mult exemplele din viața animalelor (lei, măgari, cai, lăcuste, păianjeni, șoareci, boi, cerbi, păsări, etc.).

În ce privește clasificările negative, în Noul Testament este clar că Dumnezeu schimbă regulile curăției și le dă un sens misionar, evanghelic

(Fapte 10:14-15). În Fapte 15:28-29, 28, liderii din Ierusalim sunt unanimi în decizia de a nu mai impune reguli de mâncare creștinilor dintre neamuri. Domnul Hristos face toate bucatele curate, în Marcu 7:18-22 (vezi și Matei 15:16-20). În Romani 14:17, 19-21, apostolul Pavel spune că, în afara contextelor de închinare păgână, toate mâncărurile sunt curate.

Domnul poate da reguli de alimentare așa cum dorește, și tot El le poate desființa ca să vedem alte lecții de viață și învățături. În legământul lui Hristos, nu mai suntem legați de aceste regimuri alimentare. Totuși avem mult de învățat din aceste reguli, anume despre etica trăirii într-un mediu păgân, sau un mediu primejdios, unde trebuie să fim sănătoși și să avem o mărturie bună. În acest context, ne putem gândi și la reguli alimentare despre plante (ex., droguri, cânepa – cannabis, marihuana, etc.) sau băuturi periculoase, etc. Regula de bază este 11:44, „Căci Eu sunt Domnul Dumnezeuul vostru; voi să vă sfințiți și fiți sfinți, căci Eu sunt sfânt; să nu vă faceți necurați prin toate aceste târâtoare care se târăsc pe pământ.”

REGULI PENTRU NAȘTERE (LEV. 12)

Levitic 12 are regulile pentru curățirea femeilor la naștere și accesul lor la închinare, după naștere, prin măsuri igienice și prin jertfe.

În primul rând observăm că orice scurgere de sânge sau fluid trupesc era socotit un pericol de infecție sau de moarte. De aceea, femeii sau bărbați, cei care experimentau aceste fenomene, în mod natural sau în urma unei afecțiuni medicale, era trecuți prin curățire și carantină (Lev. 15)

După nașterea unui copil, lăuza era considerată necurată 7 zile (pentru un băiat) sau 14 zile (pentru o fată). După aceea trebuia să treacă 33 de zile de curățire (pentru un băiat) sau 66 de zile (pentru o fată), până era admisă la închinare. Se pare că scopul diferenței între perioade era de a îi face pe părinți, pe mamă, în special, să se gândească la soarta femeii și la experiența lui Adam și a Evei în Eden. Unii creștini vor să țină aceste reguli și astăzi, dar nu există temei biblic, deoarece nici nu suntem sub legământul vechi, iar regulile moderne de igienă sunt diferite astăzi și mai eficiente (există antiseptice, antibiotice, diverse medicamente și tratamente).

În ce privește jertfele pentru curăție și închinarea la templu, vedem că în Luca 2:21-25, nou-născutul Isus este adus la Templu, în a 8^a zi, pentru tăierea împrejur, conform Levitic 12, iar mai târziu se aduc și jertfele de curățire (o pereche de turturele, sau doi porumbei, Levitic 12:6-8). Acestea erau jertfele pentru cei săraci, deci familia lui Isus nu era bogată.

Nu nașterea unui copil o făcea pe lăuză necurată, ci sângerarea și pericolul infecției, precum și durerile care amintesc de blestemul din Eden. Această atingere de sânge îl face pe David să spună „căci în păcat m-a zămislit mama”, dar și transmiterea unei vinovății sau înclinații spre

păcat, de la Adam și Eva, prin părinți. Noi ne naștem afectați de moarte și afectați de păcat, de aceea spune David „în păcat m-a zămislit mama mea” (Psa 51:5).

Cu privire la Isus însă, în El nu era păcat, ci era neprihănit și a rămas neprihănit, trăind neprihănit. Maria nu a născut un om păcătos și nu a fost necurată din cauza aceasta. Dimpotrivă, prezența lui Isus, în trupul Mariei, precum și nașterea lui, au fost o prezență sfințitoare. De asemenea, nu era necesar ca Maria însăși să fi fost fără păcat, ca Isus să se nască fără păcat.

În acest context, în Bisericile Romano-Catolice și cele răsăritean Ortodoxe se împărtășește ideea, lansată cam la 400 de ani după Hristos, că nașterea lui Isus s-a întâmplat fără vreo solicitare fizică a Mariei, fără hemoragie și fără durere, asemeni unei raze de lumină. Totuși, nu există mărturie biblică în acest sens. Înțelegem că Maria a fost o persoană feminină normală, fertilă, iar în Luca 2 vedem că după naștere Maria a adus toate jertfele cerute pentru a indica trecerea lăuziei. Este posibil însă, ca în privința actului nașterii, Maria să fi avut un har deosebit, în vreun fel, prin lipsa sau reducerea durerii, etc.

APLICAȚII

Credeți că regulile de igienă exprimă o formă de sfințire? De ce?

.....

.....

.....

Mai este creștinul supus regulilor de mâncare din Levitic 11? De ce?

.....

.....

.....

Se mai aplică regulile lăuziei din Levitic 12 și astăzi? De ce?

.....

.....

.....

La credeți că se referă „zămislirea în păcat” din Psalmul 51:5?

.....

.....

.....

De ce credeți că Hristos subliniază că este mai importantă curăția interioară?

.....

.....

.....
25, Lev 13-14, 14:3-4, Legi de carantină: evitarea leprei, Luca 17:14-15

O PRIVIRE GENERALĂ ASUPRA LEVITIC 13-14

Aceste două capitole se ocupă în mod deosebit de bolile infecțioase de piele și de ciupercile care pot afecta oamenii, hainele și casele, între ele fiind incluse și mucegaiul și igrasia. Aceste afecțiuni sunt privite ca ceva primejdios, care trebuie identificat prin diagnostic, carantinat, re-verificat și evitat. Termenul general folosit este „lepră” (boală de piele, **saraat** în evreiește), dar situațiile descrise prezintă mai multe afecțiuni diferite. Împărțite pe secțiuni, afecțiunile descrise și jertfele prescrise sunt următoarele:

Capitolul 13

Pete pe trup, umflături, erupții cutanate (1-8)

Boli de piele cronice (9-17)

Bube, infecții, și răni care se dezvoltă (18-23)

Arsuri (24-28)

Răni și râie (29-37)

Iritații cutanate, pete pe trup (38-39)

Alopecie, căderea părului (40-46)

Ciuperci, culturi infecțioase pe haine și țesături (47-59)

Capitolul 14

Cercetare și jertfă (14:1-32)

Igrasie și culturi infecțioase în casă (14:33-57)

Conform medicilor, bolile cutanate discutate în Levitic 13-14 includ psoriazis, leucoderma (albirea pielii), favus (o infecție periculoasă care aduce îngroșarea pielii), oreion, vărsat de vânt, alopecie (chelie), infecții ale scalpului, feței și bărbii, ciuperci de piele, leziuni și cicatrici, erupții, arsuri, și în final, lepră. În ce privește hainele și casele, lepra casei înseamnă fungi (ciuperci), mucegai, igrasie, sau unele culturi microbiene infecțioase.

Observăm că diagnosticul era pus cu multă atenție, în mai multe etape, și cu verificări preliminare la șapte zile. Preoții nu erau chemați să vindece sau să se roage, ci să constate, să sfătuiască, să verifice, și să aducă jertfele cerute. Preotul trebuia să aibă cunoștințe sanitare și despre variațiile de caz destul de bune. Moise însuși dovedește o cultură medicală surprinzătoare. Astfel, în capitolul 13 și 14, se fac verificări din șapte în șapte zile, pentru a se urmări evoluția bolii sau a petelor pe casă, sau apariția vindecării (constatări de adâncire, umflare, schimbare de culoare, întindere, reducere, etc.).

La oameni, constatarea vindecării este urmată de spălare, arderea lucrurilor atinse și posibil infectate, și o carantină de șapte zile în afara taberei și o jertfă în a 8^a zi (14:8-10).

În cazul materialelor și caselor afectate de igrie sau culturi de microbi, casele erau închise 7 zile după constatare și apoi se verifica din nou. Zonele afectate erau fie curățite, reconstruite, re-tencuite, rezugrăvite, iar în final, dacă nimic nu avea efect, casa era distrusă. Și pentru case exista un regim de jertfe pentru curățire.

SEMNIIFICAȚIA LEGILOR DIN LEVITIC 13-14

Traiu într-un mediu cald, favorabil ciupercilor și infecțiilor impunea reguli severe de igienă. Condițiile dificile de viață puteau duce ușor la răspândirea bolilor. Era un lucru frumos că la evrei puteai să te simți în siguranță pentru că poporul ducea o viață curată, păzindu-se de infecții. Gândeți-vă câți dintre noi s-ar simți bine să călătorească, dar să nu fie siguri că oamenii vizitați țin la regulile de igienă referitoare la hrană, apă, curățenie, infecții.

Așadar, sfințenia față de Domnul implică și grija față de trup, față de condițiile de viață, față de respectarea regulilor de igienă. Există și astăzi printre creștini destui oameni care nu consideră importante regulile de igienă (spălatul mâinilor, al feței, descălțarea la ușă, dezinfectarea băilor, etc.). În plus, în condițiile pandemiei din anii aceștia, au apărut și alte reguli cerute de autorități (purtarea măștii, păstrarea unei distanțe fizice de 1.5-2 m între persoane, carantinarea, dezinfectarea mâinilor, vaccinarea, etc.).

Dumnezeu ne asigură de protecția și grija Sa, dar acestea nu exclud precauția noastră și păstrarea regulilor, ci le implică. Ar trebui să ne punem întrebarea cât de pregătiți suntem noi să unim cu sfințenia morală și curăția sanitară, regulile de igienă. Oare câți soți și soții aplică aceste reguli în familia lor? Sau, câți dintre noi îi învățăm pe copii să țină seama de ele?

Desigur, în cazurile explicite de lepră, din capitolele 13-14, este implicată și asemănarea leprei cu păcatul. Deodată simțim ce înseamnă ostracizarea, izolarea, respingerea din cadrul comunității. Isus întotdeauna când îi vindeca pe cei bolnavi de lepră îi trimitea mai întâi la preoți ca să se constate oficial curățirea lor, vindecarea, să aducă jertfele de mulțumire și să fie reacceptați în societate (Luca 17:14-15).

În societate, respingerea celor bolnavi de boli infecțioase poate duce la manifestări violente. În diverse țări din lume, oamenii leproși sau cu alte infecții au fost adeseori în trecut părăsiți și lăsați să moară, evitați, izolați, bătuți, chiar uciși. Să ne gândim la lepră, la SIDA, la hepatită, și bineînțeles, la infecțiile cu Covid-19.

Este important să vedem că în cazul oamenilor bolnavi, la vindecare se spălau, după șapte zile, apoi aduceau o jertfă de vină și de ispășire, de ardere de tot, în a opta zi (14:10-32). Pentru cei săraci, se aducea o jertfă de doi

porumbei sau două turturele (14:21-23, 30-32). Se aducea și o jertfă de mâncare și de mulțumire, din făină și cu untdelemn (14:10-12, 15-16, 21, etc.). La jertfa de ispășire se lua din sângele mielului de jertfă și se ungea urechea dreaptă, degetul mare de la mâna dreaptă, și degetul mare de la piciorul drept al omului curățit (14:14). După aceea, se lua untdelemnul adus și se ungea urechea dreaptă, degetul mare de la mâna dreaptă, și cel de la piciorul drept al omului curățit, precum și pe capul celui curățit (14:17-18, 25-29).

Spălarea înseamnă curățire și naștere din nou. Jertfa de vină arată că bolile, în ultimă instanță, vin din cauza păcatului, și trebuie ispășire pentru păcat. Ziua a opta este ziua celebrării învierii lui Hristos, când toți ucenicii erau adunați în camera de sus. Era, de asemenea, și ziua sărbătorii nașterii, a tăierii împrejur pentru copil și a primirii numelui. Sângele ispășirii se punea pe ureche – pentru ispășirea ascultării și înțelegerii Cuvântului, pe mână – pentru sfințirea acțiunilor, pe picior – pentru sfințirea alegerilor și direcțiilor în viață. Același lucru se făcea apoi cu untdelemnul. Toate aceste trei direcții trebuiau puse sub influența Duhului Sfânt și binecuvântate. În plus, untdelemnul trebuia să sfințească și capul, adică gândirea, întreaga ființă. Vindecarea urechii drepte a lui Malhu, în Ioan 18:10, când a tăiat-o Petru, poate fi, de asemenea o indicație că Hristos l-a chemat să fie atent la ce aude.

APLICAȚII

Credeți că sfințenia față de Domnul implică și grija față de trup? Explicați.

.....
 .....
 .....

Care din bolile de piele de atunci se întâlnesc și azi? Ce măsuri de precauție sau de igienă luăm? Dar în cazul igienei spațiului de locuit? Sunt și aceste reguli parte din mărturia creștină sau nu? De ce? Credeți că în aceste măsuri intră și vaccinarea anti-Covid-19?

.....
 .....
 .....

De ce, la vindecare, se aduceau jertfe de vină, de ispășire și de mulțumire?

.....
 .....
 .....

De ce oamenii curățiți de boală erau unși cu sângele jertfei și cu untdelemn? Ce înseamnă astăzi pentru noi și ascultarea noastră de Dumnezeu?

.....
.....
.....

MARTIE

4, Lev 15, 15:31, *Legi de igiena fizică și viața de sfințenie*

Se poate argumenta că, atunci când pământul a dat spini și pălămidă, în Geneza, în urma păcatului lui Adam și al Evei, au apărut și microbii și virușii, și a apărut un dezechilibru medical și ecologic. Nașterea și viața sexuală intimă au devenit expuse unor pericole de infecții. Ele în sine sunt un dar și o binecuvântare, nu un păcat, așa încât viața să se nască din dragoste și cu bucurie. Pe urmă însă, în urma păcatului, și ele au fost afectate, și au devenit motive de poftire sau de necurăție.

Din cauza aceasta, Levitic 15 privește la acest domeniu intim și dă reguli de igienă, așa încât comunitatea să fie ferită de infecții, iar tabăra poporului Israel să fie neafectată și sfântă pentru prezența Domnului. Mai târziu, și Levitic 18 va aduce reguli pentru viața intimă în familie.

AFEȚIUNI GENERALE MASCULINE (LEV. 15:1-18)

Orice eliminare de substanță din corp era privită cu suspiciune, indiferent că era vorba de sânge, puroi, sau lichid seminal (1-15). Dacă era o suferință ascunsă sau o afecțiune cu transmitere sexuală, de exemplu gonoree, bărbații trebuiau să fie curățiți prin spălare, a trupului și a hainelor. Necurăția dura toată ziua, afecta toate lucrurile și oamenii pe care îi atingeau cei declarați necurați. După ce se vindeca, bărbatul trebuia să stea încă șapte zile în izolare, iar după zilele acestea se spăla.

În ziua a opta aducea o jertfă de ispășire și o jertfă de ardere de tot, adică de dedicare (doi pui de porumbel, sau două turturele). În caz de simplă poluție nocturnă (16-18) – cu sau fără voie, fără vreo altă complicație, bărbatul trebuia să se spele și era considerat necurat până seara, el și tot ce atingea până atunci. Vasele de lemn sau metal pe care le atingeau se spălau, dar vasele de lut erau sparte.

În cazul în care, fără a avea o altă complicație, o astfel de situație implica și o relație cu o femeie, amândoi trebuia să se spele și erau necurați până seara. Așadar, cuplurile erau atente la viața în doi, precum și la igiena personală.

AFEȚIUNI GENERALE FEMININE (LEV. 15:19-33)

Aici este vorba de două situații ginecologice distincte. În primul caz se dau reguli pentru hemoragia de menstruație (19-24), în al doilea caz, se dau reguli pentru celelalte cazuri de hemoragie sau afecțiuni ginecologice (25-33). Regulile sunt asemănătoare cu cele date bărbaților. După vindecare, treceau șapte zile și după aceea femeia era considerată curată. În ziua a opta, și

femeile aduceau jertfe de ispășire și de ardere de tot (dedicare), două turturele sau doi pui de porumbei.

Regulile acestea se țineau strict, ca tabăra să nu fie pângărită prin lipsă de igienă. Dumnezeu, prezent în mijlocul poporului prin Cortul Întâlnirii cerea sfințenie și igienă (31-33).

SEMNIFICAȚII CONTEMPORANE

Din copilărie și adolescență, din momentul începerii maturizării sexuale, Biblia ne învață să cunoaștem reguli de identitate sexuală și de igienă intimă. Sfințenia înseamnă și curăție și informare în aceste privințe. Uneori, unele căsătorii au probleme serioase pentru că cei doi soți nu asigură un mediu igienic în cadrul relațiilor intime (păzire de infecții, spălare pe mâini, pe corp, duș, etc.).

De asemenea, în contextul unor boli cu transmitere sexuală sau în cazul unor complicații ginecologice, soții nu știu să comunice problema, să se respecte reciproc, să se aștepte până la vindecare, să se înțeleagă și să respecte regulile de igienă. S-ar putea ca astfel de reguli de igienă să aibă implicații și asupra felului (metodelor) în care se practică în familie relația sexuală. Acesta reprezintă un subiect de meditație important. Libertinajul social din prezent nu ține cont de asemenea reguli, foarte adesea, și se transmite o imagine greșită asupra relației intime.

O situație care implică suferină ginecologică de felul celor menționate în Levitic 15, din cauza unei hemoragii, apare și în evangheliile, anume vindecarea femeii care suferea de 12 ani (Matei 9:18-2, Marcu 5:21-43, Luca 8:40-56). Problema ei era aceasta: deoarece nu era vindecată de hemoragia ei continuă, femeia se afla într-o continuă stare de necurăție, din punct de vedere religios. Ea nu mai avea bani să cumpere vreun tratament, și era dezamăgită pentru că nici un tratament nu dăduse rezultate definitive. Orice și pe oricine atingea ea devenea necurat, până seara. Cu alte cuvinte, dacă mulțimea din jurul lui Isus o descoperea că a mers printre ei, așa, necurată fiind, o loveau cu pietre pentru că i-a făcut pe toți necurați pe toată ziua. De aceea, ei îi era teamă să iasă în față când Isus a întrebat „cine s-a atins de mine?” Isus nu a dat-o de gol însă și a vindecat-o. Isus nu a devenit necurat pentru că a fost atins de o femeie bolnavă, ci El a curățit-o și i-a dat sănătate, în schimb. La fel, când s-a atins de fiica lui Iair, care murise, nu Isus a devenit necurat, ci El i-a transmis viață și a înviat-o. Isus îi curăța pe alții prin curăția sa divină, el nu devenea necurat când se atingea de necurăția noastră. Astăzi regula vindecării noastre este aceeași: mila lui și atingerea voiei sale.

APLICAȚII

Aplici reguli de igienă și curăție în domeniul vieții intime?

.....
.....
.....

Te-ai gândit că și adolescenții trebuie informați despre sexualitatea lor și despre regulile de igienă și curăție? Cum crezi că trebuie informați?

.....
.....
.....

De ce închinarea curată implică și igiena?

.....
.....
.....

De ce Isus era deasupra acestor prevederi ale Legii?

.....
.....
.....

11, Lev 16-17, 16:10,22, 17:5, Ispășirea și alungarea răului (țapul pentru Azazel), Evrei 13:11-13

După regulile de curăție și igienă din Levitic 11-15, în capitolele 16-17 Moise revine la regulile pentru preoți și pentru jertfele de ispășire. În Levitic 16 se arată din nou că jertfa de ispășire se face doar o dată pe an, și care sunt procedurile. În Levitic 17 vedem de ce toate jertfele se fac doar la Cortul întâlnirii, și nu pe câmp ori în afara cetății. De asemenea se reînnoiesc restricțiile asupra consumării sângelui de la jertfe.

CINE ȘI CUM ADUCE JERTFELE ÎN SFÂNTA SFINTELOR (LEV. 16)

Din cauză că Nadab și Abihu, cei doi fii ai lui Aaron, au intrat după buna lor plăcere în Sfânta Sfințelor, să cădelnițeze tămâie acolo, și nu după poruncile Domnului, acum Domnul aduce precizări clare cu privire la închinarea din această încăpere a Cortului. Acolo va intra doar marele preot și nu va intra tot timpul, ci numai o dată pe an, la ziua (jertfa) de ispășire pentru întregul popor, *yom kippur* (16:29, „în luna a șaptea, în a zecea zi a lunii, să vă smeriți sufletele... să nu lucrați nimic...”).

Această jertfă includea mai întâi un vițel – ca ispășire pentru Aaron și familia lui (adică pentru marele preot și familia sa), apoi doi țapi – ca jertfă de ispășire popor, și un berbec – ca jertfă de ardere de tot (rededicare) tot pentru popor.

Mai întâi, marele preot va aduce o jertfă de ispășire, un vițel, pentru el și familia sa. Nu se poate ca liderii de închinare, preoții, pastorii să conducă poporul în închinare fără să se smerească ei înșiși mai întâi și fără să ceară iertare Domnului și curăție (16:3-6, 11-14).

Apoi, se aducea jertfa pentru popor. Jertfa pentru popor consta din doi țapi – unul pentru Domnul, ca jertfă de ispășire, și unul care urma să fie izgonit și să moară în deșert, numit „țapul pentru Azazel”. Stabilirea lor se făcea prin tragere la sorti (16:8).

Atât cu sângele vițelului jertfit pentru preot și familia sa (14), cât și cu sângele țapului jertfit pentru popor (16, 19), se stropea capacul ispășirii de pe chivot și altarul ca „să-l curețe și să-l sfințească de necurățiile copiilor lui Israel” (19). Nu te poți apropia de Dumnezeu cel Sfânt, fără sângele jertfei de ispășire. Pentru noi, Hristos s-a dat pe sine ca jertfă de ispășire, o dată pentru totdeauna, ca să putem să ne înfățișăm înaintea lui Dumnezeu.

Peste capul țapului celui viu, țapul ispășitor (numit „pentru Azazel” sau „pentru izgonire”), marele preot își punea mâinile ca să mărturisească păcatele sale și ale poporului. Apoi, printr-un om desemnat anume, țapul era dus și izgonit în pustiul cel mai aspru și lipsit de apă (*azazel*), ca să poarte păcatul și să moară acolo. Este un simbol că păcatul nu are nici un viitor, doar o moarte aspră, într-un loc fără apă, fără hrană, fără nici o împlinire.

Pustiul, de obicei, era un loc considerat bântuit de duhuri (chiar și ispitirea lui Isus are loc tot în pustiul!). Țapul pentru Azazel arată că o victimă fără vină trebuie să poarte păcatul tuturor, iar jertfa aceasta a ajuns în cultura comună cu numele de „țap ispășitor”.

INTERZICEREA JERTFELOR AFARĂ DIN TABĂRĂ (LEV. 17)

Capitolul 17 interzice aducerea de jertfe afară din tabără. Toate jertfele trebuie aduse la ușa Cortului întâlnirii, unde slujeau preoții din familia lui Aaron. Acolo se exercita slujba leviților. Interdicția încerca să îi oprească pe evrei să aducă singuri jertfe, ca păgânii, undeva pe dealuri, ca popoarele păgâne din jurul lor. Sângele vărsat în afara cetății – și nu la templu, era un sânge neacceptat ca jertfă, devenea acuzator și se întorcea asupra celui ce a adus jertfa necuvenită.

Evrei 13:11-13 ne dă și o altă perspectivă, din Noul Testament, asupra jertfei aduse în afara taberei. Înseamnă că funcția preoției levitice a încetat, și a început preoția lui Hristos, care nu este levit, ci este din seminția lui Iuda. Legământul de pe Sinai a încetat, a început Legământul prin jertfa lui Hristos, în care El este și marele preot. Printr-o prevedere din Vechiul Testament, se anunță așadar venirea unui nou Legământ.

Capitolul 17 se încheie cu întărirea interdicției de a consuma sânge, pentru că el este simbol al vieții și trebuie să fie folosit doar pe altar, la jertfa de ispășire (17:10-16).

APLICAȚII

De ce preoții aduceau jertfă de ispășire pentru ei înșiși? Cum se aplică azi?

.....

.....

.....

Ce înseamnă „țapul ispășitor”, sau „țapul pentru Azazel”?

.....

.....

.....

De ce sângele era destinat doar jertfelor, și nu mâncării? Mai ținem lucrul acesta?

.....

.....

.....

18 , Lev 18-20, 19:34-47, Trăiește cu o etică sfântă a familiei, 1Petru 4:1-4

Legile din Levitic 18-20 sunt foarte variate. Unele vorbesc despre jertfe (18:26-30, 19:4-8, 20:22-26), altele despre viața de moralitate sexuală în familia lărgită și în comunitate (18:1-25, 19:20-22, 29, 20:10-21). Unele se referă la relațiile dintre evrei și străini (19:9-18, 32-37, 20:7-9), altele sunt legi împotriva vrăjitoriei și idolilor (19:26-28, 31, 20:1-6, 27). Câteva legi se referă la cultivarea pământului și au aplicații foarte ecologice (19:9-10, 19, 20-25). Pe lângă legile despre jertfă, care se repetă, avem nevoie să privim atent la poruncile despre moralitate sexuală.

LEGILE ÎMPOTRIVA VRĂJITORIEI (19:26-28, 31, 20:1-6, 27)

Pe lângă idolatrie, implicarea în ghicire și vrăjitorie, reprezenta o mare ispită și la fel este și astăzi. Nu este pentru nimeni un secret că ziarele, revistele și chiar programele tv au rubrici de citire zodiacului, de ghicire și de vrăjitorie. Programele pentru copii au și ele filme cu vrăjitori, cu vampiri și fantome. Subiectul îi atrage pe mulți. Este adevărat că și Biblia are și ea episoade în care arată cum Moise i-a înfrânt pe vrăjitorii Egiptului, sau cum regele Esau a încercat să vorbească cu profetul Samuel, decedat, prin intermediul unei vrăjitoare (medium), sau că vrăjitorul Balaam voia să arunce un blestem peste Israel – dar nu a reușit.

Prin aceste preocupări societatea se pângărește și se apropie de lumea demonică. Unii din Israel erau atrași și de cultul lui Moloch, un zeu păgân despre care se credea că poate aduce bunăstare și noroc, dacă îi aduci ca jertfă umane, în mod deosebit copii. Domnul promite că oamenii care se ocupă de astfel de lucruri vor fi pedepsiți cu moartea și înlăturați din poporul evreu.

RELAȚIILE FRĂȚEȘTI ÎN COMUNITATE (19:9-18, 32-37, 20:7-9)

Levitic 19 se concentrează în mod special pe o trecere în revistă a celor 10 legi din Decalog, cu explicații și lămuriri pentru multe din ele. De exemplu, a jura strâmb (mincinos) în Numele Domnului, înseamnă să necinstești Numele Domnului (19:12). Dreptatea trebuie înfăptuită cu atenție, ca nimeni din cei cu o condiție de handicap să nu fie abuzați (cei fără vedere, cei fără auz, etc. 14-16). Bârfa și ura nu au ce căuta între credincioși, nici răzbunarea (17-18). Oamenii trebuie muștrați, dar iubiți, nu urâți și nu nimiciți – doar Dumnezeu este stăpân peste viața umană. Bătrânii trebuie respectați, părinții trebuie cinșiți, străinul trebuie primit cu generozitate. Măsurile folosite în comerț trebuie să fie drepte, nemăsluite (o cerință extrem de actuală și astăzi).

SFATURI SPIRITUALE ȘI ECOLOGICE PENTRU AGRICULTURĂ (19:9-10, 19, 23-25)

Cu privire la cei săraci în 19:9-10 se spune clar că la seceriș și recolte de tot felul (grâu, struguri, etc.), poporul trebuie să lase un colț din terenurile lor nerecoltat, la care să aibă acces cei săraci. De asemenea, să lase și spice în urmă pe care cei în nevoie îi pot culege. Rut 2:1-17 arată un exemplu de acest fel, când două femei singure și sărace, Rut și Naomi, de abia reîntoarse din exil, au putut beneficia de această regulă și să nu cerșească mâncare.

Bunăvoința și înțelepciunea legilor se extind și asupra pomilor. La intrarea în Canaan, pomii fructiferi trebuia lăsați 3 ani fără recoltă. Apoi, în al patrulea an roadele trebuia închinată Domnului, iar în al cincilea an, proprietarii erau liberi să mănânce din ele și să le comercializeze (19:23-25). După cum se vede, nu legea profitului maxim este urmărită aici, ci o lege a odihnei pământului și culturilor, o lege a mulțumirii către Domnului. De abia după aceea vin legile consumului. Poate că ar trebui să ne întrebăm în ce feluri putem și noi să îl cinștim pe Domnul cu felul în care ne organizăm, programăm și ne realizăm munca noastră.

Levitic 19:19 vine cu o regulă interesantă pentru evitarea interferențelor nedorite. Conform acestui pasaj nu trebuie să se alăture culturi diferite, sau să se lucreze cu două vite de soi diferit în jug, sau să se încerce confecționarea de lucruri durabile prin folosirea de materiale textile diferite (de fapt, nu ar rezista solicitărilor). Pe deoparte, aici se subliniază nevoia de unitate și simplitate, pe de altă parte este o aluzie la Legământul Legii și la Legământul harului lui Hristos – ele nu pot fi folosite în același timp. Isus a spus că nu poți pune vin nou în burdufuri vechi, sau un petec nou la o haină veche (Luca 5:35-39).

MORALITATE SEXUALĂ ÎN FAMILIE ȘI COMUNITATE (18:6-23; 9:20-22, 29; 20:10-21)

Aceste reguli pentru viața intimă sunt de o mare actualitate. Israeliții urmau să intre în Canaan, o zonă unde imoralitatea și destrăbălarea erau la culme. De aceea, precum și din cauza altor păcate, Dumnezeu a hotărât să nimicească aceste popoare și să binecuvinteze țara cu un popor sfânt.

Conform poruncilor Domnului, orice relație nenaturală sau incestuoasă, ori lipsită de respect, trebuie înlăturată. Părinții naturali sau vitregi trebuie să fie respectați și păstrați înafara unor apropieri sau relații intime (18:6-8). Că era nevoie de astfel de porunci vedem în 1 Corinteni, unde noii creștini veniți dintre păgâni au fost muștrați pentru astfel de păcate (o relație fiu-mamă vitregă, în Biserica din Corint, 1 Cor. 5:1-13). Interdicția însă se extinde la relații nepotrivite între unchi, mătuși, veri, frați și surori, cumnați și cumnate, nepoți și nepoate (18:9-14). Incestul trebuie cu desăvârșire interzis.

În mod similar, părinții și socrii trebuie să îi respecte pe fii și fiicele lor, pe ginerii și nurorile lor (18:15-16), și să nu încerce relații intime cu aceștia. Demnitatea persoanei și a relației mamă-fiică, tată-fiu, trebuie respectate în căsătorie, iar generațiile diferite nu trebuie amestecate (18:17-18). În istoria lui Israel există oameni care au ținut frumos seama de aceste reguli. De exemplu, Boaz s-a căsătorit cu văduva Ruth, moabita, doar după ce în mod legal a explorat toate posibilitățile de răscumpărare a moștenirii lui Ruth, ca să nu ia nimănui dreptul de moștenire (Rut 3-4). Regele David nu a profitat de slujitoare sa, Abișag, Sunamita (1Regi 1:1-4). Există și exemple negative în istoria biblică: Absalom a necinstit nevestele regelui David (2 Sam 5:20-23). Amnon și-a necinstit sora, Tamar (2 Sam. 13:1-14), etc. Astăzi multe producții pornografice se ocupă cu exact același fel de relații păcătoase. Imoralitatea păgână nu s-a schimbat deloc, amenințarea și capcanele ei sunt aceleași. Legile din Levitic 18 par uneori făcute exact pentru abaterile morale și adulterele din popoarele moderne.

Femeile trebuie respectate în timpul unor posibile afecțiuni ginecologice, vecinul trebuie respectat, el, proprietatea lui și nevasta lui (18:19-20). Pedepsele aspre pentru aceste nelegiuri în Israel sunt menționate în Levitic 20:10-21.

Copiii nu trebuie molestați sau jertfiți lui Moloch. Dumnezeu cere prin Moise ca toate relațiile nefirești să fie evitate, oprite, codamnate (pedofilie, gerontofilie, relații de același gen, zoofilie, tanatofilie, etc., vezi 21-23).

Pasajele acestea par prea îndrăznețe, dar, ca să fim cinstiți, avertizările sunt foarte realiste. În societățile contemporane există destule proiecte și legi care legalizează relațiile de același gen sau sprijinesc, de exemplu, legalizarea pedofiliei, zoofiliei și tanatofiliei (relații cu trupuri decedate).

Levitic 19:20 cere ca și femeile roabe să fie respectate, iar Levitic 19:29 atrage atenția instituția prostituției să nu fie acceptată în țara lui Israel.

În final, Domnul atrage atenția ca păcatele canaanienilor să nu ajungă să intre și în viața israeliților și să spurce din nou țara, să o pângărească, altfel și ei vor fi alungați de aici (18:24-30).

Astăzi asistăm la o invazie nefastă a imoralității asiatice, care trezește la viață păgânismul european adormit. Formele moderne ale acestor presiuni păgâne includ răspândirea pornografiei prin mass media (tv, internet), creșterea libertinajului și subminarea familiei, apariția de relații incestuoase în numele libertății, de relații de tip pedofil, de relații extinse și propagandă între conviețuirea liberă și activă între sexele de același gen. Parcurgerea avertizărilor și interdicțiilor din 18:6-23 și 20:10-21, ne edifică în acest sens cu privire la regulile de viață pe care vrea Dumnezeu să le acceptăm.

Conform Bibliei, relația sexuală reprezintă o relație care nu trebuie folosită pentru socializare, sau pentru finalizarea unor simpatii, ori poftă. Ea trebuie să exprime o legătură interpersonală de durată, în căsătorie. În ace-

lași timp, ea trebuie să respecte personalitatea și individualitatea, intimitatea și demnitatea celor doi soți.

APLICAȚII

Ai întâlnit comportamente sexuale criticabile sau deviante? Cum trebuie să fie mărturia creștină în astfel de situații? Este posibilă consilierea?

.....
.....
.....

Cum credeți că ar putea suna o definiție biblică a sexualității, a scopului ei și a limitelor ei? Ce spune Hristos despre acest subiect?

.....
.....
.....

Care este sensul legilor pentru bune relații în comunitate? Este posibil ca viața economică a unei țări să aibă și principii spirituale pentru cei nevoiași? Cum?

.....
.....
.....

Cum s-ar putea defini și practica relația intimă a sexului, conform explicațiilor și poruncilor biblice?

.....
.....
.....

Cum poți scăpa de dependența pornografică? Cum ai sfătui pe cineva să fie eliberat de aceste influențe ca să își asigure o viață echilibrată și fericită în familie?

.....
.....
.....

25, Lev 21-22, 22 :21-22, 29, Păzește curăția și integritatea închinării

Închinarea înaintea Domnului presupune curăție și integritate. Capitolele 21-22 ne explică în ce fel preotul și familia sa trebuie să păzească și asigure această integritate și sfințenie (Lev. 21) și în ce fel jertfele aduse trebuie cu străjnicie să fie curate, fără defecte (Lev. 22). Prin implicație, deși transferul de principii are nuanțele sale, aceste porunci au sens și în viața creștinilor. Pe deoparte, Domnul sfințește pe oricine vine la El și nimeni nu este respins (Isaia 56:3-5, „3. Străinul care se alipește de Domnul, să nu zică: “Domnul mă va despărți de poporul Său!” și famenul să nu zică: “Iată, eu sunt un copac uscat!” 4. Căci așa vorbește Domnul: “Famenilor, care vor păzi Sabatele Mele, care vor alege ce-Mi este plăcut, și vor stărui în legământul Meu, 5. le voi da în Casa Mea și înlăuntrul zidurilor Mele un loc și un nume mai bune decât fii și fiice; le voi da un nume veșnic, care nu se va stinge.” Pe de altă parte ideea de sfințenie, curăție și integritate rămâne, chiar dacă nu se mai aplică fizic, ci spiritual.

REGULI PENTRU SFINȚENIA ȘI INTEGRITATEA PREOȚEASCĂ (LEV. 21:1-24, 22:1-16)

Preoții nu trebuia să se atingă de un mort, în afară de rudele apropiate, ca să se păstreze curat (Lev. 21:1-6, 10-12). Nu trebuia să jelească în forme extreme, cu tăieturi, tunsori și tăieri de păr. Totuși, în Luca 10:29-37, în parabola Samariteanului milostiv, Domnul Hristos atrage atenția că tocmai de aceea, un levit și un preot nu s-au oprit să ajute pe călătorul jefuit și bătut, pentru că le era frică să fie mort – și ar fi trebuit să arate o dragoste jertfitoare pentru aproapele lor, într-o problemă de viață și moarte.

Căsătoria preoților era, de asemenea o problemă sensibilă (21:7-15). Nu aveau voie să se căsătorească cu o prostituată, cu o femeie divorțată, sau cu o văduvă, ci doar cu o fată fecioară. Principiul era acesta, 21:15 „Să nu-și necinstească sămânța în poporul lui; căci Eu sunt Domnul, care-l sfințesc”. Unii aplică acest lucru și la preoții de astăzi sau la pastori, dar deși principiul unei căsătorii onorabile rămâne, este discutabil dacă toate restricțiile se aplică în același fel ca preoților leviți.

Leviții care se nășteau cu defecte fizice nu erau acceptați la preoție (21:16-23), deși erau sfinți și puteau să se hrănească cu carnea de la jertfe (22). Dacă din vreun motiv anume, accidental, un preot devenea necurat pe o perioadă de timp, nu avea voie să se apropie de hrana sfântă sau de jertfe, ca să nu le pângărească (22:1-16, sau, posibil, ca să nu ispitească pe Domnul să îi sfințească pe loc, prin foc, ca pe Nadab și Abihu). Străinul care îi vizita sau ruda asociată (fata căsătorită cu un străin), nu puteau participa nici ei la jertfe sau la hrana sfântă. Cine mânca din lucrurile sfințite, fără să știe, trebuia să plătească hrana, plus o taxă (amendă) de o cincime din preț (14). Și în Noul Testament apare problema că Cina Domnului nu trebuie luată în chip

nevrednic (1 Cor. 11), și se arată că există consecințe și acolo. Hrana sfințită, la fel ca și Cina Domnului, trebuie privite cu respect, nu cu ușurință, sau în batjocură.

REGULI PENTRU INTEGRITATEA ȘI CALITATEA JERTFELOR (22:17-33)

Principiul de aducere a jertfelor este clarificat în 22:29, „Când veți aduce Domnului o jertfă de mulțumire, s-o aduceți așa ca să fie primită”. În principal, condițiile aveau de a face cu calitatea jertfei (să nu aibă nici un cusur),

În mod suplimentar însă, apar și condiții de purtare miloasă, etică și ecologică. De exemplu, nu era permis să fie jertfite în aceeași zi și mama și iedul, doar cu un interval de șapte zile între ele. La fel și în cazul vitelor. Întreaga vită trebuia jertfită și mâncată în întregime până a doua zi dimineața (regulă igienică, despre depozitarea hranei).

Principiile tuturor acestor porunci sunt date în 22:31-33. Numele Domnului trebuie respectat și sfințit, pentru că El este cel ce ne sfințește, cel ce ne mântuiește, Dumnezeuul nostru.

APLICAȚII

De ce era nevoie ca preoții să se căsătorească doar cu fecioare? Mai rămân aceste reguli valabile și astăzi? De ce da – sau de ce nu? Cu cine ar trebui să se căsătorească un creștin?

.....
.....
.....
.....

Ce însemnătate aveau regulile de integritate fizică pentru preoți? Au rămas ele valabile și în Noul Legământ al lui Hristos? Face Domnul discriminări pentru slujire sau nu mai au însemnătate?

.....
.....
.....
.....

De ce jertfele de mulțumire trebuia să fie fără defect? Care este principiul jertfei de mulțumire, precum și a celorlalte jertfe?

.....
.....
.....
.....

APRILIE

1, Lev 23-25, 23:1-3, Bucură-te de sărbătorile sfinte! Evrei 4:9-11

Levitic 23-25 sunt dedicate poruncilor legate de sărbători. Așa cum creația a avut loc în șase zile, iar a șaptea a fost o zi de odihnă, este esențial ca omul, fiind creat după chipul lui Dumnezeu, să păstreze ritmul sărbătorilor, după zilele de muncă. Sărbătoarea este un timp al bucuriei, al dreptății, comuniunii cu Dumnezeu, al mulțumirii, al meditației, al comemorării și contemplării, al evaluării. Medical și spiritual, emoțional și fizic, sărbătorile sfinte sunt o mare binecuvântare pentru noi, chiar o mare nevoie. Sărbătorile sfinte îi aduc glorie și mulțumire lui Dumnezeu și Levitic 23-25 ne învață principiile frumoase ale sărbătorilor lui Israel și faptul că sunt o poruncă divină.

Levitic 23 prezintă principalele sărbători din an. Levitic 24 aduce precizări despre candelile aprinse și despre pâinile care permanent trebuia să fie pregătite înaintea altarului, și erau semnul unei sărbători a spiritului. De asemenea, el ne atrage atenția că hula împotriva Domnului este o ticăloșie care poate strica sărbătorile și trebuie oprită. În final, Levitic 25 vorbește despre sărbătorile de-a lungul anilor (jubilee) și de faptul că toți îi aparținem Domnului, și acest lucru trebuie să se vadă în viața noastră.

SĂRBĂTORILE ANULUI EVREIESC (LEV. 23)

Levitic 23 ne prezintă principalele sărbători din timpul unui an. În timp, în calendarul evreiesc au apărut și altele cum este Purim – sărbătoarea eliberării, în timpul reginei Estera, Estera 3:7, luna Martie – 14 Adar, sau Hannuka – sărbătoarea luminilor, în Decembrie (din timpul revoltei Macabeene, 168 îH), Rosh Hashannah (anul nou), la zece zile după ziua ispășirii (Yom Kippur), etc.

Prima sărbătoare din Levitic 23 este sabbatul, sau „sabbatul Domnului”, cum este numit (23:3). Toate celelalte sărbători pleacă de la modelul sabbatului. Deși unii doresc să țină și astăzi a șaptea zi ca zi săptămânală de sărbătoare, cei mai mulți creștini țin ziua Domnului duminică, a opta zi (sau prima zi a săptămânii), ziua învierii, ziua începutului binecuvântat. Și Levitic 23:39 vorbește de prima și de a opta zi; a opta zi era ziua jertfelor și ziua noilor și binecuvântatelor începuturi.

Din calendarul prezentat în Levitic 23 vedem șapte mari sărbători și se observă că, în mod deosebit, luna a șaptea era o lună plină de sărbători (sabbatul lunilor). Cu excepția Zilei ispășirii, o zi solemnă a jertfei pentru păcate, celelalte sărbători sunt sărbători ale bucuriei sfinte înaintea Domnului. Cele șapte sărbători tradiționale sunt următoarele:

- a. Paștele, în ziua 14^a din prima lună, Nissan (Martie-Aprilie), 23:5.
- b. Ziua azimilor, 15-22 Nissan (23:6-8)
- c. Ziua primului rod (23:9-14)
- d. Ziua Cincizecimii (23:15-22), la 50 de zile după ziua primului rod.
- e. Ziua trâmbițelor, ziua întâi din luna a 7^a (23:23-25, mijloc Sept.).
- f. Ziua ispășirii (Yom Kippur), ziua 10 din luna a 7^a (23:26-32).
- g. Sărbătoarea corturilor (Sukkot), a ieșirii din Egipt, ziua 15 din luna a 7a (23:33-44).

Observăm că sărbătorile sunt „sărbătorile Domnului” (23:4, 5, etc.), și sunt date în dar omului. Ele se anunță public și se țin prin adunări de sărbătoare și nimeni nu lucrează „muncă de slugă” atunci (adică, nu lucrează pentru alții, 23:21, 25, 35, etc.). De ziua ispășirii era interzisă chiar orice lucrare, toți se opreau și se odihneau, și își smereau suflețele (23:27-35).

Calendarul creștin are două mari sărbători evreiești transformate, Paștele și Cincizecimea (Rusaliile, la care se adaugă și alte sărbători specifice: Crăciunul, Anul nou, Boboteaza, Înălțarea (la patruzeci de zile după Paște), Cina Domnului, etc. Bisericile tradiționale au și nenumărate zile închinare sfinților. Trecerea timpului trebuie celebrată cu bucurie prin repere care ne leagă de Domnul și de semnificația mântuirii, și ne ajută să fim mai buni.

PREZENȚA DOMNULUI, PEDEAPSA HULIRII DOMNULUI (LEV. 24)

Acest capitol are două secțiuni majore, prima fiind despre candelile aprinse neîncetat, ca semn de sărbătoare în Duhul Sfânt și de prezență a lui Dumnezeu, și despre pâinea pusă înaintea altarului. În a doua secțiune despre primejdia hulei împotriva lui Dumnezeu se vede că batjocura la adresa Domnului ruinează orice sărbătoare și bucurie și dreptate.

Lumina și pâinea dinaintea Domnului (24:1-9)

Cele șapte candelile erau parte dintr-un sfeșnic cu șapte brațe (menora din templu) și trebuia păstrate aprinse în mod continuu înaintea Domnului. Ele ardeau cu ulei curat, simbolul Duhului Sfânt (este posibil ca în parabola cu cele 10 fecioare și candelile lor care trebuia păstrate aprinse, să existe și o referire la acest tip de grijă, de atenție, față de mărturia personală înaintea unui Dumnezeu al luminii, Matei 25:1-13).

Lumina însăși reprezenta prezența lui Dumnezeu. Candelile simbolizau creația în șapte zile – cu ziua de odihnă (sabat) la centru, dar reprezentau și poporul lui Dumnezeu, prin care Dumnezeu dă lumina Sa în lume, prin Duhul Sfânt. Talmudul scrie mai târziu că folosirea minorei cu șapte brațe este interzisă în afara Templului, iar oamenii în sinagogi nu puteau folosi decât menora cu nouă brațe, cea folosită la sărbătoarea

Hannuka, a luminilor. În Apocalipsa, Domnul Isus cel înviat stă în mijlocul celor șapte sfeșnice de aur, care simbolizează cele șapte Biserici (Apoc. 1:20). De asemenea, în fața tronului lui Dumnezeu, în Apocalipsa 4:5 erau șapte lămpi de foc, care simbolizau Duhul lui Dumnezeu (cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu, o metaforă a plinătății Duhului Sfânt).

Cele 12 turte – sau pâini – aveau dimensiuni considerabile, pentru că la fiecare se foloseau două zecimi de efă, aproximativ 4.5 kilograme de făină (v.24:5). Așadar, erau pâini țărănești mari (nu se știe dacă aveau sau nu drojdie). Ele erau așezate pe masa de aur din fața altarului, câte șase și șase, în două șiruri paralele și întruchipau Cuvântul Domnului care hrănește și dă viață. Isus a zis „Eu sunt Pâinea vieții” (Ioan 5:48-51). De asemenea, tot Hristos ne învață să ne rugăm Tatălui ceresc pentru „pâinea noastră cea de toate zilele” (Matei 6:9-13).

David a luat din pâinea aceasta, efectiv, cu toate că era numai pentru preoți, ca să scape cu viață când era urmărit de Saul și nu avea ce mânca (1 Sam. 21:1-6). Isus se referă la această întâmplare, așa cum se vede în Luca 6:1-5, Marcu 2:23-27, Matei 12:1-6. De fapt, aici citim ceva foarte important, anume că Isus este și Domnul Sabatului, adică El este Domnul tuturor sărbătorilor. Mai departe, nu omul a fost făcut pentru sărbători, ci sărbătorile pentru om, Sabatul a fost făcut pentru om, zice Domnul Hristos (Marcu 2:27-28).

Primejdia hulei împotriva Domnului și stricarea sărbătorilor (24:11-23)

Între Levitic 23, capitolul sărbătorilor din an, și Levitic 25, capitolul sărbătorilor de-a lungul anilor, se află o secțiune neașteptată, unde un om care hulește și blestemă Numele Domnului este condamnat la moarte. Nu este nici valoare, nici etică și rânduială în societate, dacă se ia Numele Domnului în deșert și este blestemat. Întâmplarea este urmată și de alte porunci pentru dreptate în cadrul poporului Israel, inclusiv regula veche „ochi pentru ochi, dinte pentru dinte” (23:20). Întâmplarea este neobișnuită pentru că, după regulile de astăzi, și după învățătura lui Hristos, probabil că omul era iertat. Totuși, Isus avertizează, într-un mod asemănător, că hula împotriva Duhului Sfânt, nu va putea fi iertată niciodată (Matt 12:30-32; Mark 3:28-30; Luke 11:14-23; 12:10). Credeți că cele două tipuri de hulă au legătură una cu alta?

SĂRBĂTORILE ANILOR SABATICI (LEV. 25)

Sărbătorile sfinte de peste ani le găsim în capitolul 25. Astfel, **sabatul anilor** venea o dată la fiecare șapte ani și trebuia să fie ținut în cinstea Domnului „o vreme de odihnă pentru pământ” (25:3, 4-7). Concepția biblică despre agricultură și economie, astfel, este foarte ecologică, iar cinstirea Domnului înseamnă să ai grijă de pământ și de animale, pentru că toate, de fapt, sunt ale Lui, îi aparțin Lui. Teama că odihna pământului le va aduce pagubă este întâmpinată de promisiunea Domnului: „20. Dacă veți zice: Ce vom mânca în

anul al șaptelea, fiindcă nu vom semăna și nu vom strânge roadele? 21. Eu vă voi da binecuvântarea Mea în anul al șaselea, și pământul va da roade pentru trei ani” (25:20-22). Domnul Isus zice ceva asemănător în Matei 6:33, „Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și neprihănirea Lui, și toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra.”

După sabatul anilor, urma **sabatul sabatelor de ani**, la distanță de șapte ori șapte ani, adică la distanță de 49 de ani. Sărbătoarea ispășirii din acel an, al 49lea, era o sărbătoare deosebită, anunțată cu trâmbițe (25:8-9). Tot atunci se făceau pentru anul de jubileu, anul 50. În mod normal, fiecare om apuca una sau două sărbători jubiliare în timpul vieții sale.

Anul 50, **anul de veselie**, trebuia să fie un an al mării eliberări, al harului, al dreptății, un an al sabatului generalizat: pământul se odihnea, robii erau eliberați, proprietățile se întorceau la stăpânii lor (25:11-55). Dumnezeu le-a poruncit ca întreaga economie să fie construită pe acest concept. Vânzările de terenuri și ogoare, și de case, și de robi, trebuia să varieze la preț în funcție de câți ani mai erau până la anul de jubileu (25:24-34, 40-41, 53-54). Primul principiu major este că totul îi aparține lui Dumnezeu, și natura și oamenii (25:23).

Apoi, frații evrei nu trebuia tratați cu asprime, nu trebuia ținute robi, peste anul de veselie. Principiul acestei reguli se află în 25:55, „Căci copiii lui Israel sunt robii Mei; ei sunt robii Mei, pe care i-am scos din țara Egiptului. Eu sunt Domnul Dumnezeuul vostru.” În cartea profetului Ieremia se află un caz interesant în care cei bogați aplică Levitic 25 și își eliberează robii, dar curând îi iau înapoi, pentru că erau în pierdere (Ier. 34:8-11). Domnul va judeca aspru poporul de atunci și i-a pedepsit pentru necredincioșie și nedreptate (Ier. 34:12-20).

APLICAȚII

Care este sărbătoarea creștină la care ții cel mai mult? De ce?

.....
 .....
 .....

De ce a dat Dumnezeu sărbători poporului său? În ce fel sărbătorile ne aduc aminte de mântuirea Domnului?

.....
 .....
 .....

Mai pot fi ținute astăzi sărbători peste ani de tipul anului sabatic? De ce?

.....

.....
.....

Care sunt principiile sărbătorilor Domnului, așa cum le vedem în cap. 23-25?

.....
.....
.....

De ce și cum i-a pedepsit Dumnezeu pe evrei când nu au respectat Levitic 25?

.....
.....
.....

Cum poate strica hula împotriva lui Dumnezeu efectul sărbătorilor sfinte?
Avem astăzi exemple de felul acesta?

.....
.....
.....

Ce fel de principii etice, biblice, punem la temelia acțiunilor noastre economice, comerciale, de business?

.....
.....
.....

Cum ținem seama și azi că tot pământul îi aparține Domnului, și toți oamenii sunt ai lui?

.....
.....
.....

8 , Lev 26-27, 26:3-4, Avertizări finale despre sfințenie și dedicare

Ultimile două capitole din cartea Levitic conțin un rezumat scurt al poruncilor de ascultare de legile Domnului, precum și precizări finale legate de dedicarea și închinarea persoanelor sau lucrurilor, pentru Dumnezeu.

RĂSPĂTIRILE ȘI PEDEPSELE DOMNULUI (LEV. 26)

În Levitic 26 se subliniază în mod deosebit invitația la păzirea legământului și la închinare adevărată (1-2), dimpreună cu sublinierea răsplătirilor pentru ascultare (3-13) și, în caz contrar, a pedepselor pentru neascultarea Domnului (14-39). În acest ultim caz, Domnul promite că nu va uita poporul Său și le va accepta pocăința, chiar și din mijlocul exilului și al pedepsei, dar că pedeapsa își va urma cursul ei, conform planului divin (40-46), până la împlinirea ei și până la vremea izbăvirii.

Chemare la închinare adevărată (1-2)

Închinarea adevărată include ferirea de idoli (1), păzirea sabatelor și a sărbătorilor cu mesaj sfânt (2), precum și cinstirea Locașului Domnului (Cortul sau Templul, care se referă, de fapt la jertfe și curăția închinării). Motivul este dat de ultimile cuvinte, care subliniază autoritatea lui Dumnezeu (Eu sunt Domnul).

Păzirea legilor și răsplătirile, 3-13

Deși promisiunea răsplătirilor materiale este foarte clară (belșug, trai liniștit, în pace, victorie în războaie, ferirea de invazii, ferirea de atacurile animalelor sălbatice, creștere numerică, sănătate), ultimile trei răsplătiri sunt extrem de prețioase (9, 11-13). Domnul îi asigură de prezența Sa între ei, de dragostea Lui, de asigurarea demnității lor umane, în libertate. Prosperitatea este importantă, dar binecuvântarea prezenței Domnului este și mai importantă. Promisiunile de aici sunt adresate în primul rând Israelului, dar principiile lor sunt valabile și pentru creștini, chiar dacă nu detaliile lor. De exemplu, Evrei 11:6 spune că acela „care se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este și că răsplătește pe cei ce îl caută”.

Nepăzirea legilor și pedepsele, 14-39

Nepăzirea poruncilor Domnului și nesocotirea legilor și a legământului va fi urmată de pedepse. Acestea sunt în general exact opusul binecuvântărilor (lipsa de belșug, atacuri străine și atacuri de animale, nesiguranță, înfrângeri în războaie, exil, boală, teamă, singurătate, lipsa ascultării rugăciunilor, a prezenței Domnului).

Apare și o anume progresie a pedepselor, care are un ton asemănător cu cel din Apocalipsa. Dacă israeliții nu răspund cu pocăință la aceste pedepse ale Domnului (14-17), Domnul va crește de șapte ori numărul ori intensitatea pedepselor – și promite lucrul acesta de 4 ori (18, 21, 23, 27-28). Așadar avem o creștere înșeptită repetată împătrit. Și în Apocalipsa există o judecată a lumii în trei serii de câte șapte pedepse (judecată celor 7 peceți, a celor 7 trâmbițe și a celor 7 potire cu urgii; înaintea lor, Isus cel înviat trimite 7 mesaje către 7 biserici în care evaluează viața și mărturia lor și promite, de asemenea, răsplătiri sau pedepse).

Lista obișnuită a pedepselor crește îngrijorător cu avertizarea despre zădărnicia vieții (lipsa de rezultate, în urma muncii și a efortului, asemănător cu blestemul din Eden, Geneza 3:17-19 și cu mesajul cărții Ecclesiastul), lipsa de împlinire și săturare (26), pierderea sensibilității și demnității umane (29). După ele vine nimicirea cetăților, Templului, a închinării.

Toate acestea ne aduc aminte că Domnul este același, ieri și azi și în veci, că principiile Sale nu se schimbă, chiar dacă Legământul Legii a fost înlocuit cu Legământul harului, prin credință în Hristos.

Pocăința și revenirea, 40-46

Îndurarea Domnului se vede în 40-46, unde Domnul este gata să își aducă aminte de ei și dacă se pocăiesc, să refacă legământul cu ei și să îi readucă în țară. Bunătatea Domnului nu exclude însă anularea pedepsei, sau odihnirea țării – prin exil, de abuzurile și neascultarea lor, ca într-un Sabat lung, eficient, dar nedorit (43).

PREȚUL DEDICĂRII ȘI AL RĂSCUMPĂRĂRII (LEV. 27)

În Levitic 27, ultimul capitol, se fac precizări finale asupra juruințelor de închinare și asupra taxelor de juruință sau de răscumpărare din juruință, atât pentru lucrurile (proprietăți, case, ogoare) – cât și pentru ființele (oameni, animale) promise Domnului spre a fi dedicate Lui.

Trebuie reținut că în Deuteronom 23:21-22, Moise spune „Dacă faci o juruință Domnului Dumnezeului tău, să nu pregeți s-o împlinești; căci Domnul Dumnezeul tău îți va cere socoteală, și te vei face vinovat de un păcat. 22. (Dar) dacă te ferești să faci o juruință, nu faci un păcat.” Așadar, juruințele de dedicare nu erau un lucru obligatoriu, dar erau o acțiune responsabilă, iar Dumnezeu spune poporului care sunt regulile spirituale – și practice ale acestor juruințe.

Levitic 27 este un capitol sobru, care ne învață să fim serioși cu lucrurile promise Domnului sau cât valorează viața și efortul tău. De exemplu, nu-i totuna să îi dai lui viața ta lui Dumnezeu, pentru slujire și ascultare, la tinerețe sau când ești persoană în vârstă (ex. 27:3, și 27:7).

În final, trei lucruri nu pot fi promise Domnului – sau răscumpărate din proprietatea sau slujirea Lui, pentru că prin definiție îi aparțin Lui: întâiul născut, cel condamnat la moarte (29) și zeciuiele (26-33).

Taxa pentru juruița dedicării oamenilor, 1-8

Pentru înțelegerea acestui pasaj, este folositor să ne reamintim de legile dedicării sau închinării Domnului, de nazireat, din Numeri 6. Aflăm acolo că oamenii se putea închina Domnului prin juruiță, pe o perioadă sau pe toată viața. Levitic 27:1-8 ne spune că răscumpărarea din juruiță (sau taxa pentru juruiță) se putea face în mod diferențiat în funcție de gen (femei, bărbați) și vârstă (1 lună – 5 ani, 5 – 20 ani, 20 – 60 ani, peste 60 ani).

Datorită costurilor implicate, se pare că era o cinste să plătești pentru cineva taxele acestea, și chiar apostolul Pavel a făcut lucrul acesta la Ierusalim, la îndemnul fraților evrei, ca să dovedească celorlalți că prețuiește Legea Domnului (Fapte 21:23-24, „Deci fă ce-ți vom spune noi. Avem aici patru bărbați care au făcut o juruiță. 24. Ia-i cu tine, curăță-te împreună cu ei și cheltuie tu pentru ei, ca să-și radă capul. Și astfel vor cunoaște toți că nu este nimic adevărat din cele ce au auzit despre tine, ci că și tu umbli întocmai după rânduială și păzești Legea.”; și Fapte 18:18, „Pavel a mai rămas destul de multă vreme în Corint. În urmă, și-a luat ziua bună de la frați și a plecat cu corabia spre Siria, împreună cu Priscila și Acuila, după ce și-a tuns capul în Chencrea, căci făcuse o juruiță”). Împlinirea juruițelor nu trebuia privită cu ușurință, pentru că era o slujire a Domnului.

Taxa pentru juruița dedicării animalelor și proprietăților, 9-13, 14-25

Reguli speciale s-au dat și pentru dedicarea animalelor de jertfă sau de povară. Cine dorea să răscumpere un astfel de animal, fie că era necorespunzător pentru jertfă, fie ca era vorba despre o altă nevoie, trebuia să îl ducă la evaluare, la preot, și să plătească o cincime la prețuirea lui.

Cineva putea să își închine Domnului, pentru un timp, sau pentru totdeauna, și casa, sau ogorul. Acestea erau prețuite conform timpului rămas până la anul jubiliar (anul veseliei), când trebuia eliberate.

Probabil că acesta era și sensul acțiunilor din Fapte 4:33-37 și Fapte 5:1-3 (Anania și Safira), când evreii deveniți creștini își vindeau casele și ogoarele pentru Domnul, ca să fie ajutați cei nevoiași și să nu ducă lipsă. Acțiunile acestea arătau că toți evreii creștini considerau acum că aici este Dumnezeu, în Biserică, și aici sunt noii slujitori ai Domnului, adică apostolii (nu preoții de la Templu). De aceea, slujirea lui Anania și Safira nu a fost cum trebuie și ei fost nedrepti față de Domnul, mințind pe frați și pe Duhul Sfânt.

Excepțiile de dedicare și răscumpărare, 26-34

Existau și limitări sau restricții de la juruințele de dedicare. Astfel, nimeni nu putea să dea Domnului ceea ce era deja dăruit Domnului, prin lege, adică întâiul născut, fie dintre oameni, fie dintre animale (26). La fel, ceva dăruit Domnului, prin juruință, nu putea fi răscumpărat – nici vândut, fie om, animal, sau ogor din proprietate (28). Deci, ce se dă Domnului prin juruință, rămâne al Domnului.

Aici poate fi vorba de interpretarea greșită din Marcu 7:10-13. Acolo, Isus îi mustră pe farisei că își permiteau să nu-și ajute părinții și să încalce poruncile despre părinți din Decalog („Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta”, etc.), susținând că toate ajutoarele posibile fuseseră deja „date lui Dumnezeu”, adică erau „korban”. Astfel, o dăruire către Dumnezeu, nu putea desființa o poruncă din Decalog.

Nici condamnării la moarte nu puteau fi izbăviți din mâna Domnului, care îi condamnă prin Lege, decât de Domnul însuși. Acesta este înțelesul din Levitic 27:29. Aceasta ne aduce aminte de 1 Petru 1:18. „știți că nu cu lucruri pieritoare, cu argint sau cu aur, ați fost răscumpărați din felul deșert de viețuire, pe care-l moșteniserăți de la părinții voștri, 19. ci cu sîngele scump al lui Hristos, Mielul fără cusur și fără prihană” sau de 1 Timotei 2:5-6 „Omul Isus Hristos.... care S-a dat pe Sine însuși, ca preț de răscumpărare pentru toți”. De asemenea, nici zeciuiala nu putea fi promisă, sau răscumpărată, din bani sau produse, pentru că ea deja aparținea Domnului.

APLICAȚII

Credeți că Dumnezeu s-a ținut de cuvânt în istorie în ce privește răsplătirile și pedepsele pentru Israel? Cum am putea descrie epoca prezentă?

.....
 .....
 .....

Care ar fi elementele esențiale ale închinării, potrivit Levitic 26? Cum putem să ținem și noi seama de ele?

.....
 .....
 .....

Au sens și astăzi juruințele făcute Domnului? De ce? Se aplică aceleași reguli ca în Vechiul Testament?

.....
 .....
 .....

Ce credeți că am putea să dăruim și noi în slujba Domnului și cum?

.....
.....
.....